

ΕΙΣ ΤΟΙΧΟΣ

Ἐκ τῶν τεσσάρων τοίχων τοῦ παλαιοῦ πύργου, μόνος αὐτὸς ἀπέμεινεν ὄρθος, ἐκεῖ ἐπάνω, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ κωνοειδοῦς λόφου, τοῦ ὑπερκείμενου τῆς λίμνης, αὐτὸς μόνος, ὁ ὀπίσθιος. Τὸν εἶχε κτίσῃ ὡς λέγεται, τὸν γηραιὸν πύργον, τῶν

ἔδωκεν εἰς τὸ κάστρον τοῦτο ὅπερ οὕτως ὠκοδόμησεν, ὄχυρόν πανταχόθεν καὶ περίοπτον, καὶ εἰς αὐτὸ ἔμενεν, ἀθένητος κυρίαρχος τῆς πέριξ χώρας. Ἐπειτα, ἐν τῇ αἰματηρᾷ δίνῃ τοῦ μεσαιῶνος, καθ' ἣν τὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος ὡς ἵνα τὴν

Η ΑΠΟΚΡΕΩΣ

Κομνηνῶν τις ἄλλοτε, πρὸ αἰῶνων ὅλων, πολὺ πρὶν νὰ ὑπάρξῃ Νέα Ἑλλάς, κατὰ τοὺς ζοφεροὺς βυζαντινοὺς καιροὺς, φιλοδοξήσας ν' ἀποχωρισθῇ τοῦ λοιποῦ κράτους, καὶ νὰ ἰδρῦσῃ ἐδῶ, ἐν τῇ Αἰτωλίᾳ, ἴδιον δεσποτάτον. Καὶ ἐν αὐτῷ ἔστησε τῆς δυνάμεως αὐτοῦ τὴν ἔδραν, καὶ τὸ ὄνομά του

λιπάνου μετὰ τὴν σάρκα τῶν ἀπείρων πτωμάτων ἄτινα ἐσκόρπιζον ἐπ' αὐτῆς καὶ τὴν ζωογονήσουσιν διὰ τὸν ἀμῆτον τοῦ ἐλευθεροῦ μέλλοντος διήλαυον μυρία φύλα καὶ γένη ἐρχόμενα καὶ παρερχόμενα ὡς νὰ παρεφέροντο ἀσυνειδήτως ὑπὸ τῆς ἀοράτου πτέρυγος πεπρωμένης τρικυμίας, ἄλλη-

λοδιαδόχως ἐστέγασε καὶ τῶν Ἀλθανῶν τὴν ὄρμην καὶ τῶν Σέρβων τὴν βίαν καὶ τῶν Φράγκων τὴν αὐθαιρέσιαν καὶ τῶν Τούρκων τὴν ὠμότητα καὶ τὴν ὑπεροψίαν τῶν Βενετῶν. Κατόπιν, ὅταν ὁ κοιμώμενος δούλος ἤρχισεν ν' ἀνασηκῶν τὴν πλάκα τῆς τυραννίας, ἀρματωλῶν καταφύγιον κ' ἐνδιαίτημα συχνὸν ἢ Ἐπανάστασις τὸν εὖρε. Καὶ ὕστερον ὁ Χρόνος, ὁ Χρόνος ὁ τελευταῖος τῶν κατακτητῶν καὶ ὁ ἰσχυρότατος τῶν ἐπιδρομέων, ὁ Χρόνος δι' ὃν ἐργάζονται νομίζεις ὅλοι οἱ ἄλλοι, τὸν παρέλαθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του, τὸν ὑπέταξεν εἰς τὴν κυριαρχίαν του. Μόλις τῶν περιστάσεων ἢ φορὰ ἢ ἡ μεταλλαγὴ τῶν ἐποχῶν ἀπεδιώξεν ἐξ αὐτοῦ καὶ τὸν ἔσχατον τῶν κυρίων του, μόλις εἶδεν αὐτὸν ἀπομείναντα ἔρημον, ὡς νὰ ἐκαιροφυλάκτει τὴν στιγμήν, ἔσπευσεν. Αὐτὸς νὰ ὀρμήσῃ ἐπ' αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ λείας πολυτίμου, καὶ ἀόρατος οἰκίτηρ, ἀφανὴς ἐχθρὸς, ἐγκαθίδρυσεν ἐν αὐτῷ τὸ κράτος του. Ὅχι ὅμως διὰ νὰ δεσπόσῃ ἀπ' αὐτοῦ τῆς ἄλλης χώρας, νὰ τὸν μεταχειρισθῇ ὡς ὄργανον ἀπειλῆς ἢ καταστροφῆς ἐναντίον της, νὰ φυλαχθῇ ὑπὸ τὴν ἐρυμνότητά του καὶ νὰ ἀρθῇ ἐπὶ τοῦ ὕψους του διὰ νὰ εἶνε φοβερώτερος πρὸς ἐκείνην. Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους, αὐτὸς ἐπ' αὐτοῦ ἐνόησε νὰ ἐξασκήσῃ τὴν δυνάμιν του, κατ' αὐτοῦ ἐνόησε νὰ ἐπιδείξῃ τὴν ἰσχύν του. Ὡς ὁ ἀπηνέστερος καὶ ἐπιτηδειότερος τῶν πολιτορρηκτῶν, ἤρχισεν ἅμα ἐγκαταστάς, βαθυδόν, νὰ τὸν ὑπονομεύῃ, νὰ τὸν ἀδυνατίξῃ, νὰ τὸν διασειῇ. Ἐν τῇ ὑπομονητικῇ βραδυτῆτι, ἐν τῇ ἀσφαλεῖ νωχελείᾳ ἣν δίδει ἡ βεβαιότης τῆς νίκης, ἀφήρησε κατὰ μικρὸν πᾶν ὃ, τι παρεῖχεν αὐτῷ τὴν ἀλκὴν καὶ τὴν ῥώμην τὴν ἄλλοτε. Χωρὶς στρατῶν κίνησιν καὶ μαχῶν ἰαχὴν, ἡρέμα καὶ ἀθουρῶως, κατέρριψεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ ἐξωτερικὸν αὐτοῦ τεῖχος, οὐτινος ἔχνη μόλις τινὰ σώζονται. Τοὺς προμαχῶνας οἵτινες περιέστερον τὴν ὄφρυν τοῦ λόφου κατέβαλε τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον. Μίαν μικρὰν ἐκκλησίαν ἣτις παρέκειτο αὐτῷ μετεποίησεν εἰς σωρὸν λίθων ἠπλωμένων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἄμορφον τύμβον μαρμάρων. Καὶ ἔπειτα, ἤρχισεν λυμαινόμενος καὶ αὐτὸν τὸν βαρὺν ὄγκον τοῦ πύργου, ὑπέσκαψε τὰς ρίζας, κατέφαγε τὰς γωνίας, ἠνοιξε ῥήγματα, ἔτριψεν, ἔξεσεν, ἐξεδάρεν, ἐγύμνωσεν, ἀφείλε τὸ χῶμα, ἀφείλε τὴν ἀσβεστον, μετεκίνησε τοὺς λίθους, ἐτίναξε τὴν σκεπὴν χαμαί, συνεμάχησε μὲ τὴν βροχὴν καὶ τὸν ἀέρα, ἐκρήμνισε τὸν ἕνα τοῖχον, ἐκρήμνισε τὸν δεύτερον, ἐκρήμνισε καὶ τὸν τρίτον, τοὺς ἐσώρευσε καταγῆς ὡς ἀθλητὰς ὡν ἀγνωστος χεῖρ καὶ κρυφὴ νόσος κόπτει τὰ γόνατα καὶ λύει τὰ γυῖα, καὶ μόνον ἀφήκεν αὐτὸν, τὸν ὀπίσθιον, ὕστατον. Ἀραγε ἐξ ἀδῆλου καὶ παραδόξου ἐλέους, ἢ διότι ἔχει εἰσέτι τὸ δέον σθένος, τὸ σθένος ὅπερ ἔλειψε ταχύτερον ἀπὸ τῶν ἄλλων, ν' ἀντιτάσσεται ἀκόμη εἰς τὸν ἀβέστον, τὸν ἐπιβουλὴν ἐπιδρομέα;

Τίς οἶδεν. Ἀλλὰ τοῦτο ἄγεσαι μᾶλλον νὰ ὑποθέσῃς, βλέπων αὐτὸν πῶς ἐπικάθηται, τὸσον στερεῶς ἀκόμη, τῆς βλάσεώς του. Ἐσχάτος μάρτυς τοῦ τί ὑπῆρχεν ἐκεῖ, φαίνεται ὡς νὰ συνεκέντρωσεν εἰς ἐαυτὸν ὅλην τὴν δυνάμιν τῶν πεπτωκότων ἀδελφῶν του, ὡς νὰ κατέρυγεν εἰς αὐτὸν ὅλη ἡ ζωὴ τοῦ παλαιοῦ πύργου. Στενὸς καὶ ὑψηλός, πανύψηλος, ἐγείρει ἐπιβλητικὸν το γιγαντώδες αὐτοῦ ἀνάστημα, καὶ ἐνῶ ὁ ἐχθρὸς ἐκνευρίζεται καὶ αὐτὸν καθήμερον, καὶ ἐνῶ οἱ λίθοι του ἀποσπῶνται ἐπίσης κατὰ μικρὸν ἀπὸ τῶν γωνιῶν, καὶ ἐνῶ ἡ φθορὰ ἐπέθεσε κ' ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἀπαισίαν σφραγίδα της, βασιλικὴν ἔχει ἀκόμη τὴν παράστασιν καὶ παρ' ὅλην τὴν γυμνότητα καὶ τὴν μόνωσιν του θαρρεῖς ὅτι ὁ λόφος εἶνε ἀκόμη θρόνος δι' αὐτόν. Νομίζεις σχεδὸν, θεορῶν πῶς ἴσταται ἐπὶ τῶν εὐρέων θεμελιῶν του, ὅτι ἐπιτηδες ἐκαλοκῆθισεν ἐπ' αὐτῶν, ὡς διὰ νὰ πῆσῃ ποτὲ μεγαλοπρεπέστερον. Καὶ ὑψοῦται ἐκεῖ, σκυθρωπὸς τὴν μορφήν, σιγηλός, σχεδὸν ἄγριος, ὡς βεθυθισμένος εἰς ἀλόκοτον ὄνειρον, μὲ τὰς βωβῆς πολεμιστῶν του χαινούσας καὶ τὸν παρηκμακότα του λιπόσαρκον κορμόν, τὸν πελιδνὸν τὴν χροίαν καὶ ὁμοιάζοντα πρὸς ὀστεώδη σκελετὸν περιέργου τέρατος. Πολεμιστῆς θὰ ἔλεγες στυγνός, τραυματίας καὶ μόνος περισωθίς στρατεύματος, γενεᾶς, ἐποχῆς ὅλης. Ἐπὶ τῆς ἐντεῦθεν πλευρᾶς αὐτοῦ, ἐπάνω, εἰς τὸ ἀέτωμα, ἐπιγραφὴ-τις διακρίνεται, ἡμιεξηλεμμένη, δυσανάγνωστος, εἰς ποῖον ἴσως λέγουσα ἀνῆκε, τίς τὸν ἔκτισε. Κ' ἐπὶ τῆς κορυφῆς του, ἐναέριος, σπόρος ῥιφθῆς ἀπὸ τρελλῆν βεβαία πνοὴν καὶ πῶς ῥιζώσας εἰς τὸν λίθον ἀδῆλον, μία ἀγρία ἀπνηδία ἔφυσε τοὺς χλωρούς κλάδους της. Ἀλλὰ καὶ ἐκείνη καὶ αὕτη, προσθέτουν νομίζεις εἰς τὴν σιγηλὴν κατῆφειάν του, τὴν καθιστοῦν αἰσθητοτέραν. Τὴν ἐπιγραφὴν ἐκλαμβάνεις ἀκουσίως ἐπιτύμβιον, ὅπερ ἐχαράχθη ἐπ' αὐτοῦ ἐπιτηδες, ὡσεὶ ἐν γνώσει καὶ προαγγελίᾳ τῆς ἀφύκτου τύχης ἣτις τὸν ἀναμεινεί. Καὶ τί φυτὸν σοῦ ἐνθυμίζει πόρρωθεν, τὸσον παράδοξον τόπον ἐκλεξάν νὰ ἀναφυῇ, τοὺς στεφάνους οἵτινες ἐπιτίθενται εἰς τοὺς νεκρούς. Κ' ἐν τούτοις, παρ' ὅλην τὴν σκυθρωπότητα καὶ τὴν σιγὴν του, λαλεῖ νομίζεις, λαλεῖ ὁ γηραιὸς τοῖχος δι' ὅλων τῶν πόρων του, διὰ τῶν λίθων του τῶν καταρρεόντων, διὰ τῶν πολεμιστῶν του τῶν χαινούσων, διὰ τῶν ὀπῶν ἃς ἠνοίξεν ὁ καιρὸς εἰς τὰ διερωγῶτα του πλευρά, ἀφ' ὧν ἐκφεύγει κατ' ὀλίγον ἡ ζωὴ του. Ἐν γλώσσῃ ἀφράτῳ, ἀλλὰ πόσον εὐλήπτῳ, διηγεῖται πρὸς πάντα δυνάμενον νὰ τὸν ἐνόησῃ ἱστορίαν ὅλην, τὴν ἱστορίαν τοῦ πολυκυμάντου βίου του, τὰς καταγίδας ἃς ὑπέστη ἢ τοὺς ἀγῶνας οὓς ἤγαγε, τοὺς λαίλαπας οὓς προὐκάλεσεν ἢ τῶν λαῶν τὰς συγκρούσεις εἰς ἃς παρέστη, τὰς θυελλὰς ἃς εἶδε, στοιχείων πολέμους, ἢ τοὺς πολέμους, ἀνθρώπων θυελλὰς, ὧν ὑπῆρξεν ἦρωες ἢ θεατῆς. Λέγει τὴν

δυνάμιν ἣν ἐστέγασε καὶ τὴν ἰσχύν ἣν ἔσχε καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν ἣν ἐνέκλεισε. Λέγει τὰ θαυμαστά γεγονότα τοῦ παρελθόντος, καὶ τὴν βοήν τῶν ἐνικυτῶν τῶν μεμακρυσμένων ἀπηγεῖ, καὶ μνημονεύει τῶν θορυβῶν τῶν ἄλλοτε, καὶ τὴν ζωὴν τὴν ἀποχομένην μαρτυρεῖ. Καὶ ὕστερον, λέγει τὴν βαθμιαίαν ἐγκατάλειψιν, καὶ τῶν καιρῶν τὴν μεταβολὴν, καὶ τὴν ματαίαν κατὰ τοῦ Χρόνου εἰς ὃν οὐδὲν δύναται ν' ἀντιστῇ πάλιν, καὶ τὸ γῆρας τὸ βραδύ ἀλλ' ἀδυσώπητον, καὶ τὴν κατὰ τῆς ἀνηλεοῦς Εἰμαρμένης ἀσκοπον ἀντίδρασιν. Καὶ ἀφοῦ διηγηθῇ πάντα ταῦτα, θρηνεῖ θαρρεῖς τόρα, ἀφῶνας ὡς ὅλοι οἱ γενναῖοι, ἀλλὰ πόσον πενθίμως, θρηνεῖ τὴν σημερινὴν του μόνωσιν καὶ τῶν ἀδελφῶν του τὴν πτώσιν καὶ τὴν ἀφύκτον καὶ τυφλὴν μοῖραν, ἣτις μεταλλάσσει τῶν πραγμάτων τὴν ὕψιν, καὶ ἀφαιρεῖ τὴν ῥώμην καὶ τὴν ὑπαρξίν, καὶ μεταστρέφει τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀνθρωπότητος τὴν βέουσαν φύσιν, καὶ πότε ἐξαιρεῖ τῶν ἔργων καὶ τῶν ἰδρυμάτων τοῦ Πολέμου τὴν ἀξίαν

καὶ τὴν εὐκλειαν καὶ πότε τῶν ἔργων καὶ τῶν ἰδρυμάτων τῆς Εἰρήνης ἀναδεικνύει τὴν χρησιμότητα. Καὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ κωνοειδοῦς λόφου ἐφ' οὗ ἴσταται, ἐπιφανὴς καὶ μελαγχολικὸν ἐρείπιον, πρόγονος ἐνδοξος κ' ἐπιθάνατος, ἀνωφελῆς ἀπόμαχος καὶ ἀχρηστός, βλέπει πέραν τὸν κάμπον, τὴν Αἰτωλίαν πᾶσαν ἢς ἐπὶ τοσοῦτον ἄλλοτε ἐδέσποσε, τοὺς δρυμούς αὐτῆς καὶ τὰς λίμνας καὶ τοὺς ἀγρούς καὶ τὰς καπνοφυτεῖας καὶ τὴν ἄλλην καλλιεργημένην γῆν καὶ τὸν ἀρτίτευκτον σιδηρόδρομον διερχόμενον ἐν τάχει καὶ συρίζοντα ὡς νὰ σαλπίζῃ ὀξέως τὸ ἐγεγέρθιον νέας ἐποχῆς, καὶ μυστικὴ ὀργὴ ἐξογκῶνει βεβαίως τὰ ἄψυχα στήθη του, καὶ συναισθάνεται ἴσως καὶ αὐτὸς ὅτι εἶνε ξένος πλέον πρὸς τὴν ὑπ' αὐτὸν χώραν, κ' εὐρίσκει πιθανῶς καὶ ὁ ἴδιος ὅτι ἀρκετὰ ἐξῆσε, καὶ ὅτι ἀργεῖ νὰ φυσήσῃ ὁ ἀνεμος ὅστις θὰ τὸν ῥίψῃ καμμίαν νύκτα, ἐν πατάγῳ πετρῶν κυλιόμενων, κάτω τοῦ ὑψηλοῦ θρόνου του...

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ

ΜΗΤΡΥΙΑ

Διήγημα

Συνέχεια ἴδε σ. 75

Ἐπειτα τὴν στοργὴν τοῦ Παύλου καὶ τῆς Ἀνθῆς, τῶν ἡγαπημένων ὄρφανῶν, τὰ ὁποῖα ὡς ἴδια τέκνα θὰ περιέθαλπε, τὴν ἀνέπλασεν ὡς τὴν ἀγνοτάτην εὐτυχίαν τῆς νέας τῆς ζωῆς, τὴν προετίμα ὅλου τοῦ ὕλικου ὄλθου, ὅστις τὴν ἐπερίμενεν ἐν τῇ παρὰ τὴν Πλατεῖαν τῆς Ὀμονοίας οἰκίᾳ.

Τοῦτο ἐφαίνετο. Ὁ Παῦλος τὸ ἐβλέπεν εἰς ἕκαστον κίνημα, εἰς ἕκαστον βλέμμα, εἰς πᾶσαν τῆς λέξιν. Θὰ εἶχε μητροῖαν, οἶαν δὲν ὠνευρεῖθη ἀκόμη κανὲν τῶν ὄρφανῶν τοῦ κόσμου· θὰ εὐρίσκε παρ' αὐτῇ τὴν συμβουλὴν φίλης πεφωτισμένης, τὴν ἀγάπην καρδίας σχεδὸν μητρικῆς. Πλὴν... ὑπῆρχε μία φοβερὰ ἐναντιότης, περίπτωσις παράδοξος καὶ ἀπίθανος, ἐν μυστικῶν κεκρυμμένον βαθυτάτα, τὸ ὁποῖον ἂν ἐμάντευεν αἴφνης ἡ Ἐρμινία, μεθ' ὅλην τὴν στερεότητα τοῦ χαρακτῆρός της καὶ τὴν γνώσιν ἣν εἶχε τοῦ κόσμου, θάπέμενεν ἄφωτος, θὰ ἐκλονίζετο ἀγλαίως τὸ στήθος της καὶ θὰ διεστέλλοντο οἱ μελανοὶ τῆς ὀφθαλμοί.

Τὴν εἰκόνα ταύτην τῆς ἐντρόμου ἐκπλήξεως ἀναπαρίστα ἐπιμόνως ἡ φαντασία τοῦ Παύλου, ἐν ᾧ τὴν ἐβλέπεν ἐνώπιόν του καθήμενην, ἐν ᾧ τὴν ἤκουεν ὀμιλοῦσαν περὶ κοινῶν ἤδη καὶ ἀδιαφόρων θεμάτων, ἐν ᾧ ἀπῆντα ὀλιγόλογος καὶ ἀμήχανος εἰς τὰς ἐρωτήσεις της. Ἡ συνομιλία τῶν δὲν εὐρίσκετο ἀπ' ἀρχῆς εἰς τὸ σταθερὸν αὐτῆς στάδιον. Περιεπλανᾶτο ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἔλεγες, ἀσκόπως, περιμένουσα ἕως οὗ εἰσελθῇ εἰς μίαν ἐπιθυμητὴν ὁδόν. Κάτι τὴν ὠθεῖ, κάτι τὴν ἀνεχαίτιζεν. Ὁ Παῦλος ἠγωνίζετο νὰ ποφύγῃ ἐν θεματῇ αὐτῇ τὸ ἐπεδίωκε παντὶ σθένει... Ἡ ὑπόκωφος πλὴν πα-

ρετάθη, ἀλλ' ὑπερίσχυσε ἐπὶ τέλους ἡ γυνὴ. Ἐρπασε ταχεῖα μίαν λέξιν, ῥιφθῆσαν ἀδεξίως ὑπὸ τοῦ ἀντιπάλου, καὶ ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ περὶ τῶν μελλόντων σχεδίων. Εὐθύς ἀπὸ τῶν πρώτων ὑπανιγμῶν ὁ νέος ἠναγκάσθη νὰ διαστείλῃ τὰ χεῖλη του εἰς τὸ γλυκύτερον τῶν μειδιαμάτων, ἐξ ὧν ἐδύνατο νὰ ἐπιτηδευθῇ, συνθλίβων συγχρόνως εἰς τὰς χεῖράς του μὲ νευρικός συγκινήσεις, τὸ ἰσχυρὸν αὐτοῦ μετάξινον μανδύλιον. Ἡ Ἐρμινία ἐξηκολούθει εὐπαρησιαστος· ἡ γλώσσά της ἐκινεῖτο πλήρης ἀγάπης καὶ εὐλικρινείας· ἐφαίνετο τόσον εὐδαίμων, τόσον εὐχαριστημένη!

« Ὁ Θεὸς μοῦ ἐπεφύλασσε μίαν εὐτυχίαν, — τῷ εἶπε μεταξύ πολλῶν ἄλλων — τὴν ὁποίαν, νομίζω, οὔτε ἐγὼ οὔτε καμμία ἄλλη κόρη ἐφαντάσθη ποτέ. Γίνομαι μήτηρ, προτοῦ νὰ γίνω μήτηρ· καὶ τὰ πρῶτά μου παιδιὰ θὰ ἦνε δύο πλάσματα ἐξαιρετά, ἀνεπτυγμένα, λατρευτά, ὅσον εὐχομαι νὰ ἦνε καὶ τὰ παιδιὰ ποῦ θάποκτῆσω κατόπιν. Ἄχ, φαντάζομαι τὴν ἀγάπην, ποῦ θὰ μὰς συνδέῃ ὅλους ἐκεῖ μέσα... αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τόρα... ἀγαπώμεθα προτοῦ κάμωμεν ὅλοι μὰς μίαν εὐλογημένην οἰκογένειαν. Σένα πρὸ πάντων, Παυλέ μου, ἔχεις ἐκτιμῆσει τόρα πειὰ πόσο σ' ἀγαπῶ. Τὸ ὄνομά μου, προφερόμενον ἀπὸ τὸν πατέρα σου, δὲν θάντηχῇ ἐπ' αὐτιά μου τόσο γλυκά, ὅσον ἕνα ὄνομα ποῦ θάκούω ἀπὸ τὰ δικά σου χεῖλη... Εἶσαι νέος καὶ τόρα ἐμβαίνεις εἰς τὸ στάδιόν σου. Σὲ περιμένουν ἡμέραι ἐνεργείας, ἡμέραι ἀγῶνων, ἡμέραι δοκιμασιῶν — ποῖος ἠξεύρει! — ἡμέραι θριάμβων. Θὰ σε φρουρῇ καὶ θὰ σε ἀνταμείβῃ ἡ

ἀγάπη μου' εἰς κάθε σου περίστασιν θὰ εὐρίσκη εἰς τὰς ἀγκάλας μου τὴν μητρικὴν παρηγορίαν καὶ τὸ θάρρος. «Ὡ, θὰ γίνω ἀξία διὰ τοῦτο... ἂν ἡ στοργὴ ἦν τὸ μόνον προσόν τῆς μητρὸς, σέ βεβαιῶ ἐγὼ δὲν θὰ αἰσθάνωμαι διὰ σένα ὀλιγωτέραν ἀπὸ τὴν μητέρα σου...»

— Σὰς εὐχαριστῶ » ἀπάντησε πολὺ συγκεκρινημένος ὁ Παῦλος, ἀφίνων τὴν χεῖρά του ἐντὸς τῆς ἰδικῆς τῆς καὶ μόλις τολμῶν νάτενίσῃ τὰ δακρυβρεκτα αὐτῆς ὄμματα. «Δὲν εἶνε χρεία νὰ σὰς πῶ πόσον εἶμαι εὐτυχῆς διὰ τὴν ὥραίαν ἐκλογὴν τοῦ πατέρα... Ἦτο ἀνάγκη νὰ τὸ κάμῃ, καὶ μὴ νομίζετε ὅτι αἰσθάνθηκα ποτὲ τὴν παραμικρὰν δυσἀρέσειαν, ὅπως συνήθως τὰ παιδιὰ, ὅσας φορές ἐσκεπτόμουν ὅτι ὁ πατέρας μου θὰ ἐξαναπαντρέυετο. Σὰς ὀμιλῶ εἰλικρινῶς. Εἶνε τόσον νέος ἀκόμη ὁ καίμενος ὁ μπαμπᾶς καὶ ἔχει τόσην ἀνάγκην... τὸν βλέπω ἐγὼ... ζωῆς τρυφερωτέρας, εὐτυχίας συζυγικῆς, τὴν ὁποίαν πολὺ ἐνωρὶς ἐστερήθη... Ἐγὼ τοῦ το ἔλεγα ἀπὸ χρόνια: πατέρα μου πρέπει νὰ πανδρευθῆται... Ἄν ἐπιθυμοῦσα τὸν γάμον του, φαντάζεσθε τὴν πόσον ἐπιθυμοῦσα τὸν γάμον του μὲ σὰς... Πιστεύσατέ με: καμμιά, καμμίαν ἄλλη ἀπ' ὅσας ἐγνώριζα δὲν εὐρισκα καλὴ νάντικαταστάσῃ τῇ μητέρα μου... Ἐχω πεποιθήσιν εἰς τὴν καρδίαν σας: δὲν θὰ κάμνω καμμίαν διάκρισιν μεταξύ ἐκείνης καὶ ὑμῶν. Καθὼς εἶπατε, ἡ στοργὴ σας θὰ ἦν τὸ στήριγμα τῆς ζωῆς μου καὶ θὰ ἦμαι εὐτυχῆς, ὡς ὅταν ἔζη ἀκόμη ἡ μητέρα μου...»

Ἐξηκολούθησεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόνου ἡ συνομιλία — μαρτύριον ἀπαράδειγματιστον διὰ τὸν Παῦλον. Ἐψεύδετο. Ἦτο πλαστὴ ἡ γλυκύτης τῶν μειδιαμάτων του, ἡ τρυφερότης τῶν λόγων του, ὅλα ἐκεῖνα τὰ αἰσθητά τὰ ὅποια ἠναγκάζετο νὰ ποικαλύπτῃ. Μόνον τὰ δάκρυά του, ὅταν εἰς τὸ τέλος ἐδάκρυσε, μόνον αὐτὰ ἦσαν ἀληθῆ. Ἡ συγκίνησις του ἦτο τόση, ἡ ἐκ τῆς συναισθησεως τῆς οἰκτρᾶς αὐτοῦ θέσεως, τῆς ἀπάτης, τὴν ὁποίαν μετήρχετο, τῆς νοθείας, τὴν ὁποίαν ἐδέχονεν ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς μᾶλλον ἐγκαρδίου εἰλικρινείας, — ὅπως θὰ ἠναγκάζετο νὰ κάμνῃ εἰς τὸ ἐξῆς πάντοτε, — τόση ἦτο ἡ νευρικὴ ἐκλυσις, ὥστε τὰ δάκρυα ἀνέβλυσαν αὐτομάτως. Ἡ ὄρασις του ἐθολώθη καὶ τὴν ἐβλεπεν ἐνώπιόν του ἀσαφῆ καὶ συγκεκριμένην ὡς ὀπτασίαν... «Α, καὶ τῷ ἐφαινετο ὀπτασία τῷ ὄντι ὅλη αὐτὴ ἡ παραδόξος ἱστορία: Ἐκείνη, ἦν ἡγάπα, δακρύουσα, κρατοῦσα τὴν χεῖρά του, μὲ φωνὴν συγκεκριμένην νὰ ὀρκίζεται εἰς αὐτὸν ἀγάπην αἰώνιον!..»

Μόλις ἀνεκουφίσθη, ὅταν εἰσῆλθεν ἡ ἀγαθὴ κυρία Ζιβρόα, ἥτις ἂν καὶ πολὺ ἰσχνὴ καὶ πολὺ λευκὴ, ἐξηκολούθει νὰ ἦν γυνὴ τοῦ κόσμου καὶ τῇ ἤρσεκε νὰ ὀμιλῇ περὶ τῶν χορῶν, τῶν θεάτρων καὶ τῶν θερινῶν ταξιδίων.

Ἄλλὰ καὶ πάλιν, ὅταν ὁ νέος ἠγέρθη νὰ φύγῃ,

τὸν συνώδευσεν ἡ Ἑρμινία μέχρι τοῦ προδρόμου καὶ ἐκεῖ, θλιβούσα αὐτῷ μετὰ πολλῆς στοργῆς τὴν χεῖρα, τὸν ἐπλησίασε πολὺ, ὅσον ποτὲ ἄλλοτε. Τὸν ἔψαυσαν οἱ μελανοὶ τῆς βόστρυχοι... ἠσθάνθη τὴν πνοὴν τῆς ψυχραίνουσας τὸν τράχηλόν του... Ἦσαν μόνον.

«Στὸ καλὸ, παιδί μου» τῷ εἶπε μὲ ὕφος περιπαθῆς καὶ προστατευτικόν. «Ἐλα, μὴ με ξαγιατῆς πιά δεσποινίδα... θέλω νὰκούσω τὴν γὰρ πρώτη φορά τ' ὄνομα, ποῦ θὰ μου δίδῃς... θέλω νὰ με πῆς μητέρα...»

— Μητέρα...» ἐφέλλισεν ὁ Παῦλος σχεδὸν ἀσυνειδήτως.

Συγχρόνως μὲ τὴν λέξιν, ἐκλινεν ἡ ἀγγελικὴ κόρη καὶ ἀπέθηκεν ἔν φιλῆμα ἐπὶ τοῦ μετώπου του. Ἦτος ἀστραπιαῖον διέτρεξε τὸ σῶμά του. Ἐπλησίασε καὶ αὐτὸς εἰς τὰ χεῖλη του τὴν χεῖρα, τὴν ὁποίαν ἐκράτει, καὶ κατῆλθε τὴν κλίμακα τεθορυβημένος, σκοτοδινῶν.

Τὸ πρῶτόν τῆς φιλῆμα... ἐπὶ τοῦ μετώπου του ἐκεῖ δεξιά, ὀλίγον ἄνωθεν τοῦ ὀφθαλμοῦ... Πῶς τὸ ὠνειρεύετο μίαν φοράν, καὶ πῶς τὸ ἐλάμβανε σήμερον... φοβερόν πρωτόλειον τῶν σπαργαμῶν, τοὺς ὁποίους ἐπηγγέλλετο τὸ μέλλον!

Γ'.

Ἦτο τὸ πρῶτον ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ μάθημα τοῦ κ. Ἀνδρεάδου, μετὰ τὴν ἐπίσημον κοινοποίησιν τοῦ γάμου του. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως συνωθούντο οἱ φοιτηταὶ ἐν τῇ εὐρείᾳ αἰθούσῃ καὶ ἐπλήρου τὰ θρανία, φαιδροὶ, γελῶντες εὐφρολογούντες. Πολλοί, πρὶν καθῆσθαι εἰς τὰς θέσεις των, ἀντήλασσον νεύματα συνεννοήσεως μετὰ τῶν φίλων των. Τὸ κυριώτερον τῶν συνηματικῶν τούτων ἦτο ἡ προσέγγισις τῶν παλαμῶν ἐν σχήματι χειροκροτήσεως. Τὸ ἀντικείμενον τῆς γενικῆς ὀμιλίας ἐννοεῖται ποῖον ἦτο. Πρὸς τὸ συνοικέσιον τοῦ καθηγητοῦ τῶν ἐξεδηλοῦντο ὅλοι εὐμενέστατοι. «Ὅσοι ἐγνώριζον τὴν νύμφην ἦσαν βέβαιοι περὶ τῆς εὐτυχίας του: ἕκαμον δ' εἰς τοὺς ἄλλους τὰς ἀρίστας περὶ ἐκείνης συστάσεις. Μόνον ὀλίγοι στωϊκοὶ διετήρουν τὴν συνήθη ἀπάθειαν, ὑποκριτικὴν ὡς ἐπιτοπλεῖστον, καὶ ἔτι ὀλιγώτεροι ἐμεμφμοῖρον χαμηλοφῶνως κατὰ τοῦ πραξικοπήματος, ἀποστρεφόμενοι φαίνεται κατ' ἀρχὴν τὸν δευτέρον γάμον.

Ἐν τούτοις ἡ λάλος εὐθυμία ἐπλήρου τὴν αἰθούσαν γλυκεῶς θορύβου. Ἡ συρροὴ ἐγένετο ὀλοὴν μεγαλητέρα: ὅσοι δὲν εὐρισκον θέσιν παρετάσσοντο κατὰ τὸ σύνθηρος ὀρθοὶ ἐκατέρωθεν τῆς ἑδρας. Αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, κλιναντος πρὸς τὴν δύσιν, εἰσέρχοντο διὰ δύο ἐκ τῶν πολλῶν παραθύρων, ἀποτυπῶσαι ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι τοίχου ἐρυθρότατα καὶ ἐπιμήκη τὰ σχήματά των. Εἰς κλητῆρ, μὲ τὰς κίτρινὰς γλαυκὰς ἐπὶ τῆς βαθυκυάνου στολῆς, ἤναπτε τὰ ῥάμφη τοῦ φωταερίου, πατῶν ἐπὶ τῶν θρανίων. Τὸ τεχνητὸν φῶς ὡχρὰ καὶ ἐπάλλετο

πρὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡμερινοῦ φωστῆρος, ὡσεὶ ἀνυπομονοῦν νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς βασιλείας του. Ἐν τῷ μεταξύ ἐξεχύθη ἀπὸ τοῦ ἡλεκτρικοῦ κωδωνίσκου ἡ φαιδρὰ παρατεταμένη κρούσις, κατισχύσασα ὅλου τοῦ θορύβου.

Ὁ Παῦλος εἶχεν εἰσελθεῖ διὰ τῆς ὀπισθίας θύρας καὶ ἐκάθησεν ἀπομεινωμένος εἰς τὴν ἐσχάτιαν, ἐπὶ τοῦ βήθρου τοῦ τελευταίου παραθύρου. Ἄλλὰ καὶ ἐκεῖ δὲν ἐδυνήθη νὰποφύγῃ, ὡς ἐπεθύμει ἴσως, τοὺς γνωρίμους ἐκ τῶν πλησιεστέρων φοιτητῶν, οἵτινες προσῆλθον καὶ τον συνεχάρσαν. Τὸς νύχαριστῆσε διὰ τοῦ μᾶλλον εὐγενεστέρου μειδιάματος. Πλὴν ἦτο πολὺ μελαγχολικός... Τὴν ὥραν ἐκείνην τῆς δειλῆς, ἐν ᾗ ἐπλημμύρει ἡ ὁδὸς Σταδίου, ἠσθάνθη ζωηρὰν τὴν διάθεσιν, ν' ἀπομονωθῇ καὶ νὰ ῥεμβάσῃ, ἀφίνων τοὺς φίλους του συζητοῦντας περὶ τῶν ἐρώτων τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ μαθήματος τῆς ἱππασίας. Ἐπιστρεφών, διῆλθε πρὸ τοῦ Πανεπιστημίου. Εἶδε φοιτητὰς ἀνερχομένους... ἦτο ἡ ὥρα τοῦ μαθήματος τοῦ πατρὸς του. Ἐσκέφθη ὅτι ἡ αἰθούσα τῆς παραδόσεως ἦτο ὁ τόπος, τὸν ὁποῖον ἐζήτηε τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Δὲν ἤξευρεν ἂν τύχῃ ἀπλῆ ὠδήγει πρὸς αὐτὴν τὰ βήματά του, ἡ ἀνάγκη τῆς ψυχῆς ὑπολανθάνουσα...

Ἡ ἀπότομος κατὰπαυσις τοῦ θορύβου ἀνήγαγε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ καθηγητοῦ. Ἡ εἰσοδὸς τοῦ ἐχαιρετίσθη ὑπὸ τῶν φοιτητῶν δι' ἀσυνήθους τρόπου. Ἠγέρθη ὄλοι σύσσωμοι καὶ τον ἐχειροκρότησαν ἐγκαρδίως, παρατεταμένως. Ἐπὶ δύο λεπτὰ ἡ αἰθούσα ἀντήγει ὑπὸ τὸ ἐκκωφωτικὸν πλατάγημα τῶν παλαμῶν. Ὁ κ. Ἀνδρεάδης ἀνῆλθε τὴν ἑδραν, μὲ τὴν συνήθη χάριν χαιρετῶν καὶ ἀποκρύπτων πᾶσαν συγκίνησιν. Ἀπέθηκεν ἐπὶ τοῦ γραφείου τὸν ὑψηλὸν πῖλον, πρὶν καθῆσθαι ἐπὶ τῆς βαρείας του καθέδρας, ἕκαμε νεῦμα νὰ πύσῃ τὸ χειροκρότημα, καὶ ἤγειρε τὴν φωνὴν του γλυκεῖαν, ὑποτρέμουσαν, ἀνευ ἔχρους ῥητορείας:

«Σὰς εὐχαριστῶ» τοῖς εἶπε, «διὰ τὰ ζωηρὰ ταῦτα δείγματα τῆς πρὸς ἐμὲ συμπαθείας σας. Ἡ χαρὰ ἐπὶ τῷ εὐτυχῇ γεγονότι τῆς ζωῆς μου, τὴν ὁποίαν βλέπω ὅτι συμμερίζεσθε μετὰ τῶν προσφιλῶν μου, σεῖς μαθηταὶ προσφιλεῖς, συγκινεῖ βαθύτατα τὴν ψυχὴν μου...»

Εἰς τὴν φράσιν ταύτην ὁ Παῦλος ἠσθάνθη φρικίας, καὶ ὑπὸ τὸ αἶσθημα τοῦτο ἤκουσεν ἕως τέλους τὴν προσφώνησιν τοῦ πατρὸς του. Συμμερίζονται τὴν χαρὰν τῶν προσφιλῶν των, τῶν οικείων του, τοῦ υἱοῦ του. Τοῦ υἱοῦ του... «Ὡ, καὶ ἂν ἐγνώριζον αὐτοὶ οἱ συμμεριζόμενοι, τί ἐκρυπτεν εἰς τὰ βάθη τοῦ λογισμοῦ του, αὐτὸς ὁ ἄφρων, ὁ συγκεκρινημένος, ὁ καθήμενος ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ βήθρου τοῦ παραθύρου... ἂν ἀπεκάλυπτον ὅτι ὑπὸ τὸν υἱὸν ἐκείνον τὸν προσφιλῆ κρύπτεται τετρομένος ἀντεραστῆς!... Φοβερὰ θὰ ἦτο ἡ ἐπανάστασις τῶν σκέψεων, αἵτινες θὰ ἤγειραντο αἰφνης ἐντὸς τῶν πολυπληθῶν ἐκείνων κρανίων,

τὰ ὅποια ἐβλεπεν ἀμαυρὰ ἐνώπιόν του... αἱ χεῖρες ὄλαι ἐκ τῆς ἐκπλήξεως θὰ ἔμενον ἀδρανεῖς καὶ δὲν θάντηχον, ὅπως ἀντήχησαν ἐκ δευτέρου ἐντὸς τῆς αἰθούσης τὰ ἐνθουσιώδη ἐκεῖνα χειροκροτήματα...»

Σιγῇ βαθεῖα. Ὁ καθηγητῆς ἐκάθησε καὶ ἤρχισε τὸ μάθημά του.

Ὁ Παῦλος... ἀντεραστῆς τοῦ πατρὸς του... Σκέψις αἰφνιδία, ὡς ἡ ἀστραπὴ ἡ λάμπουσα ἐν τῷ ζόφῳ τῆς νυκτός. Πρῶτην φοράν τῷ ἐπήρχετο οὕτω καθαρά, οὕτω συγκεκριμένη, οὕτω φωτίζουσα ἡ ἐνοια... πρῶτην φοράν θιέωρει τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην. Ἦτο ἀπλουστάτον: οὕτως εἶχε τὸ πρᾶγμα καὶ ὅμως ἡ φοβερὰ φράσις, ἥτις ἀκόμη δὲν εἶχε πλῆξει ἐνδιαθέτως τὴν ἀκοήν του, τὸν κατέτρομαζε. Τὴν ἐπανέλαβεν: ἀντεραστῆς τοῦ πατρὸς του... Τῷ ἐκαμνεν ἐντύπωσιν πρὸ πάντων ἡ κατηραμένη ἐκείνη προθεσις ἀρτί... «Ὅταν ἐώρταζον μετὰ τόσας εὐφροσύνης τοὺς γάμους τοῦ μικροῦ Ντιντῆ μετὰ τῆς Μαρίας Δούκα, ποῖος ἀρά γε ἐσκέφθη τότε, ἀποβλέπων εἰς τὴν μικρὰν ἡλικίαν τῶν νεονύμφων, ὅτι θὰ ἐγεννᾶτο ἐξ αὐτῶν ἐν δυστυχῆς νευρικῶν πλάσμα, τὸ ὁποῖον ποῖν ἤθελε παρέλθει εἰκοσαετία, ὄρφανὸν μητρὸς θὰ ἐβλεπε τὸν πατέρα του ἀντιζήλον ἐν τῷ βιωτικῷ ἀγῶνι, ἠναγκασμένον νὰ λυπῆται εἰς τὴν χαρὰν του, νὰ σπαράσσεται εἰς τὴν εὐδαιμονίαν του;... Ἐν τούτοις συνητηθησαν οἱ δύο εἰς τὰ ὄνειρα καὶ εἰς τὰς ἐλπίδας, καὶ ἔπρεπε νάντιπαλαίσωσιν. Ὅταν ἐξωθεῖτο ἕως ἐκεῖ τὸ πρᾶγμα, δὲν ἦτο πλέον υἱὸς του. Διὰ νὰ μείνῃ εἰς τὸ ἐξῆς ἀγνὸς καὶ ἀκλήιδωτος ὑπὸ τὴν ιδιότητα ταύτην, ἡ ἔπρεπε νὰ καταπιεζῇ πᾶν ἔχνος αἰσθημάτων ἐρωτικοῦ, ἡ ἔπρεπε νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ πατρὸς του μὲ τὸ θάρρος ἀντιζήλου καὶ νὰ τῷ εἶπῃ:

«Τὴν κόρην τὴν ὁποίαν θὰ νυμφευθῆς, τὴν ἀγαπῶ ἐγὼ!»

Μέσος ὅρος δὲν ὑπῆρχεν ἡ υἱὸς ἀληθῆς, ἡ ἐχθρὸς εὐσυνειδήτος. Τὸ νὰ κρύπτῃ ὑποκριτικῶς ἐνοχον πάθος, νὰ πατᾶ ἔστω καὶ κατὰ διάνοιαν τὸν πατέρα του, νὰ ζῆ ἐν ἡρεμίᾳ μὲ πληθὺν προσωπίων, δὲν θὰ το ἠνείχετο ἕως τέλους ὅχι μόνον ἡ φυσικὴ του εὐθύτης, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ υἱικὸν φίλτρον.

Μὲ τὰς σκέψεις ταύτας ἀντέβλεπε τὸν πατέρα του ἐπὶ τῆς ἑδρας. Ἡ ἀνυπόπτος χαρὰ ἐφώτιζε τὴν συμπαθῆ προτομὴν του ὡσεὶ μὲ αἰγλὴν εὐτυχίας. Ἐλαμπὸν τὰ δίοπτρά του πολυτρόπως ἐν ᾗ ἐστρέφετο δεξιὰ-ἀριστερά, καὶ ἐστιλβεν ὁ μεταζωτὸς λαίμοδέτης του, καινουργῆς, τοῦ οὐλοῦ τοῦ χρώμα καὶ τὸ σχῆμα ἐσημείωσαν ἤδη οἱ κομψοῦμένοι. Ἐστήριζεν ἐπὶ τῆς ἑδρας συμπεπλεγμένης τὰς χειροκροφόρους χεῖρας, φέρων ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μέχρι τοῦ προσώπου τὸν μακρὸν αὐτοῦ δεικτικῆν. Ἔπειτα συνέλειπε ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριῶν

Συνέχεια, 181 σ. 71

B.

Ἡ ἐμφάνισις

Ἡ πρώτη των συνάντησις ὑπῆρξεν ἀληθῶς παράδοξος. Ἐνθους θεωρὸς τῶν καλλονῶν τῆς φύσεως, ἐπιζητῶν αἰετοπετὰ μεγαλοπρεπῆ θεάματα, ὁ νεαρὸς φυσιοδίφης εἶχεν ἐπιχειρήσει κατὰ τὸ προηγούμενον θέρος ταξείδιον εἰς Νορβηγίαν ὅπως ἐπισκεφθῆ τὰ μονήρη ἐκεῖνα *φιδόρ*, ἐνθα εἰσθῆναι βαθέως ἢ θάλασσα καὶ τὰ ὄρη μὲ τὰς χιονοσκεπεῖς κορυφάς, ἅτινα αἴρουσι ὑπερνεφῆ τὰ ἄσπριλα αὐτῶν μέτωπα· κατεῖχετο πρὸ πάντων ὑπὸ τῆς ζωηρᾶς ἐπιθυμίας ὅπως σπουδᾶσθαι εἰδικῶς τὸ βόρειον σέλας, τὴν μεγαλοπρεπῆ ταύτην ἐκδήλωσιν τῆς ζωῆς τοῦ ἡμετέρου πλανήτου. Τὸν συνώδευσα κατὰ τὸ ταξείδιον τοῦτο. Αἱ δύσεσι τοῦ ἡλίου πέραν τῶν ἡρέμων καὶ βαθέων *φιδόρ*, ἢ ἀνατολὴ τοῦ λαμπροῦ ἀστέρος ἐπὶ τῶν ὄρεων ἔθελλον δι' ἀρόητου συγκινήσεως τὴν ψυχὴν του, ψυχὴν καλλιτέχνου καὶ ποιητοῦ.

Διαμείναμεν αὐτόθι πλέον τοῦ μηνὸς διατρέχοντες τὴν γραφικὴν χώραν τὴν ἐκτεινομένην μεταξὺ τῆς Χριστιανίας καὶ τῶν Σκανδιναυικῶν Ἄλπεων. Ἡ Νορβηγία ἦτο ἡ πατρίς τοῦ τέκνου ἐκείνου τοῦ βορρᾶ, ὅπερ ἔμελλε τοιαύτην νὰ ἔχη ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς μὴ ἀφυπνισθείσης καρδίας του. Εὐρίσκατο ἐκεῖ πλησίον του, ὀλίγα βήματα μακρὰν καὶ ὅμως, μόνον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεώς μας ἢ σύμπτωσις, ἡ θεότης αὐτῆ τῶν ἀρχαίων, ἀπεφάσισε νὰ τοὺς προσεγγίσῃ πρὸς ἀλλήλους.

Ἡ πρωϊνὴ λάμψις ἐχρύσου τὰς μακρυνὰς ἀκρωρείας. Ἡ νεαρὰ Νορβηγίς εἶχε μεταβῆ ὀδηγουμένη παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς ἐφ' ἑνὸς τῶν ὄρεων ἐκείνων, ἐνθα πολλοὶ μεταβαίνουσιν, ὅπως εἰς τὸ Ρίγη τῆς Ἐλβετίας διὰ νὰ ἰδῶσι τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἣτις τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἦτο ἐξαισιος. Ἡ Ἰκλέα εἶχεν ἀποσυρθῆ μόνη ὀλίγα μέτρα μακρὰν ἐπὶ ἀπομεμονωμένου ὑψώματος ὅπως καλλίον παρατηρήσῃ τινὰς λεπτομερείας τῆς τοπογραφίας, ὅποτε στραφεῖσα μὲ τὸ πρόσωπον ἀποβλέπον πρὸς τὸ ἀντίθετον τοῦ ἡλίου μέρος διὰ νὰ ἐπισκοπήσῃ τὸ σύνολον τοῦ ὄριζοντος, εἶδεν οὐχὶ πλέον ἐπὶ τοῦ ὄρους, οὐδ' ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ τὴν εἰκόνα τῆς, τὸ ἄτομόν τῆς διαγραφόμενον λίαν εὐδιακρίτως. Αἴγλη φωτεινὴ περιέβαλλε τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους τῆς δι' ἀπαστραπτούσης στεφάνης, μέγας δὲ κύκλος ἐναέριος ἐλαφρῶς κεχρωματισμένος ὑπὸ τῶν χρωμάτων τῆς ἰριδος περιεκάλυπτε τὴν μυστηριώδη ὄπτασίαν.

Ἐκθαμβος, συγκεκριμένη ἐκ τοῦ παραδόξου

θεάματος, διατελοῦσα ἀκόμη ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν τῆς λαμπρότητος τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, δὲν παρετήρησεν ἀμέσως ὅτι ἕτερας τις μορφή, κατατομὴ κεφαλῆς ἀνδρική, συνώδευε τὴν ἰδικήν τῆς, σκιαγραφία ταξιδιωτοῦ ἀκινήτου ἐνώπιόν τῆς καὶ προσεκτικῶς θεωροῦντος αὐτήν, ὁμοία μὲ τοὺς ἀνδριάντας τῶν ἁγίων τοὺς ὀρθοῦς ἐπὶ τοῦ κίονος ναοῦ. Ἡ ἀνδρική αὕτη μορφή καὶ ἡ ἰδική τῆς περιεβάλλοντο ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐναερίου κύκλου. Αἶφνης εἶδε τὴν παράδοξον αὐτὴν ἀνθρωπίνην μορφήν εἰς τὸν αἰθέρα, ἐνόμισεν ὅτι ἦτο παίγιον φανταστικῆς ὄπτασιος καὶ ἐξισταμένη ἐποίησε κίνημα ἐκπλήξεως καὶ σχεδὸν τρόμου. Ἡ ἐναερίος εἰκὼν τῆς ἐπανελάβε τὸ αὐτὸ κίνημα καὶ εἶδε τὸ φάσμα τοῦ ταξιδιωτοῦ φέρον τὴν χεῖρα εἰς τὸν πλόν του καὶ ἀποκαλυπτόμενον ὡσεὶ διὰ χειρετισμοῦ ἐπουρανίου, εἶτα καθιστάμενον βαθμηδὸν ἤττον εὐδι-ἀκριτον καὶ ἐξαφανιζόμενον ταύτοχρόνως μετὰ τῆς ἰδικῆς τῆς εἰκόνας.

Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους Θαδῶρ, μεταμόρφωσις, ὅτε οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ διέκριναν αἶφνης εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν εἰκόνα τοῦ Διδασκάλου συνοδευομένην ὑπὸ τῶν εἰκόνων τοῦ Μωϋσῆ καὶ τοῦ Ἡλίας δὲν παρήγαγεν θαμβος μεῖζον εἰς τοὺς παρευρισκομένους ἀφ' ὅσον εἰς τὴν ἀθῶαν νορβηγίδα παρθένον τὸ θέαμα ἐκεῖνο τῆς ἀνθηλιασεως ἢ ἡ θεωρία εἶνε γνωστὴ εἰς πάντας τοὺς μετεωρολόγους.

Ἡ ὄπτασις αὕτη παρέμεινεν εἰς τὸ βάθος τῆς μνήμης τῆς ὡς ὄναρ θαυμαστόν. Προσεκάλεσε τὸν πατέρα τῆς μείναντα μόνον εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ὅπισθεν ἀπὸ τοῦ ὑψώματος, ἀλλ' ὅτε αὐτὸς ἔφθασεν ἤδη τὸ πᾶν εἶχεν ἐξαφανισθῆ. Ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ τὴν ἐξήγησιν, ἀλλὰ δὲν ἤκουσεν ἄλλο τι εἰμὴ ἀμφιβολίας καὶ σχεδὸν ἄρνησιν ὡς πρὸς τὴν πραγματικότητα τοῦ φαινομένου. Ὁ ἀξιόλογος ἀνὴρ, ἀρχαῖος ἀνώτερος ἀξιωματικὸς ἀνῆκεν εἰς τὴν τάξιν ἐκείνην τῶν διακεκριμένων σκεπτικῶν, οἵτινες ἀρνοῦνται ἀπλοῦστατα πᾶν ὅ,τι ἀγνωστοῦν ἢ δὲν ἐννοοῦσιν. Ἡ ἀβρὰ νεάνις μάτην διεβεβαίωσεν αὐτὸν ὅτι εἶδε τὴν εἰκόνα τῆς εἰς τὸν οὐρανόν, καθὼς προσέτι καὶ τὴν εἰκόνα ἀνδρός, ὃν ἐξελάμβανεν ὡς νέον καὶ κομψόν τὸ παράστημα· εἰς μάτην διηγῆθη τὰς λεπτομερείας τῆς ἐμφανίσεως καὶ προσέθετεν ὅτι αἱ εἰκόνας ἐνεφανίσθησαν αὐτῇ μεγαλει-τεραι τοῦ φυσικοῦ καὶ ὅτι ὁμοιάζον πρὸς σκιαγραφίας κολοσσιαίας· ὁ πατὴρ ἐδήλωσεν αὐτῇ μετὰ κύρους καὶ οὐχὶ ἀνευ ἐμφάσεως ὅτι αὐτὸ ἦτο τὸ καλούμενον ὀπτική ἀπάτη παραγομένη

ὑπὸ τῆς φαντασίας ὡσάκις τις δὲν ἐκοιμήθη καλῶς καὶ πρὸ πάντων κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἐφηβου-ἡλικίας.

Ἄλλὰ τὴν ἐσπέραν τῆς ἰδίας ἐκείνης ἡμέρας, ἐνῶ εἰσηρχόμεθα εἰς τὸ ἀτμόπλοιο, παρετήρησα νεανιδά τινα μὲ τὴν κομὴν ὡπωσοῦν ἐξηγε-μωμένην, ἣτις ἔβλεπε τὸν φίλον μου μετ' ἐιλικρινοῦς ἐκπλήξεως. Ἦτο παρὰ τὴν προκυμαίαν, ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ πατρὸς τῆς καὶ ἴστατο ἀκινήτος ὡς ἡ γυνὴ τοῦ Λῶτ ἢ μεταβληθεῖσα εἰς στήλην ἁλός. Τὴν ἔδειξα εἰς τὸν Γεώργιον ἅμα τῇ ἀρίζει μας εἰς τὸ ἀτμόπλοιο, ἀλλὰ μόλις αὐτὸς ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς αὐτὴν καὶ πᾶραυτὰ εἶδα τὰς παρειὰς τῆς νεάνιδος πορφουρούμενας ὑπὸ αἰφνιδίου ἐρυθμάτος, ἀμέσως δὲ ἀπέστρεψε τὸ βλέμμα καὶ προσήλωσεν αὐτὸ εἰς τὸν τροχὸν τοῦ ἀτμοπλοίου, τὸ ὅποιον ἤρχιζεν ἤδη νὰ κινήται. Ἄγνωστος ἂν ὁ Ἐλπίστος ἐπρόσεξεν. Τὴν πρωϊάν οὐδέτερος ἡμῶν εἶχεν ἴδει τι ἐκ τοῦ ἐναερίου φαινομένου, τοὐλάχιστον τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἡ νεάνις εἶχε φθάσει πλησίον μας καὶ ἀπεκρύπτετο ἀφ' ἡμῶν ὑπὸ συστακῶς δένδρυλλίων· ἡ προσοχή μας ἐστρέφετο πρὸ πάντων πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἀνατολῆς, ἐλκυομένη ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεπειας τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου. Ἐν τούτοις ἀπεχαίρεισε τὴν Νορβηγίαν, ἣν ἐγκατελίμπανε μετὰ λύπης διὰ τοῦ αὐτοῦ κινήματος δι' οὗ εἶχε χαιρετίσει τὸν ἀνατέλλοντα ἡλίον· ἡ ἀγνωστος δὲ ἐξέλαβε τὸν χαιρετισμὸν τοῦτον ὡς ἀποτεϊνόμενον πρὸς αὐτήν.

Μετὰ δύο μῆνας ἐν Παρισίοις ὁ κόμης K... ὑπεδέχετο εἰς τὸν οἶκόν του πολυάριθμον ὁμήγυριν προσκεκλημένων, πανηγυρίζων πρόσφατόν τινα θρίαμβον τῆς συμπατριώτιδος του Χριστίνης Νίλων. Ἡ νεαρὰ Νορβηγίς καὶ ὁ πατὴρ τῆς, ἐλθόντες εἰς Παρισίους ὅπως διατρίψωσιν αὐτόθι ἐπὶ ἐν μέρους τοῦ χειμῶνος, ἦσαν μεταξὺ τῶν προσκεκλημένων· ἐγνωρίζον ἀλλήλους πρὸ καιροῦ ὡς συμπατριῶται, ἐπειδὴ ἡ Σουηδία καὶ ἡ Νορβηγία εἶνε ἀδελφαί. Ἡμεῖς μετέβαινοντες εἰς τὸν οἶκον ἐκεῖνον κατὰ πρώτην φοράν, ἡ πρόσκλησις μάλιστα ὡφείλετο εἰς τὴν πρόσφατον ἐξοδίαν τοῦ βιβλίου τοῦ Ἐλπίστου ὅπερ ἤδη εἶχε καταστῆ πολυκροτον. Ὁνειροπόλος, σκεπτικὴ, κεκτημένη τὴν σοβαρὰν ἀγωγὴν τῶν κατοίκων τῶν βορείων χωρῶν, ἀπληστος περὶ τὸ μανθάνειν ἡ Ἰκλέα εἶχεν ἤδη ἀναγνώσει ἐπανηλειμ-μένως καὶ μετὰ περιεργείας τὸ βιβλίον αὐτὸ τὸ ὡπωσοῦν δυσνόητον, ἐν ᾧ ὁ νέος μεταφυσικὸς ἐξέθετε τὰς ἀνησυχίας τῆς ψυχῆς του, μὴ ἱκανοποιουμένης ἐκ τῶν *Σκέψεων* τοῦ Πασκαλ. Σημειωτέον ὅτι αὐτὴ ἡ ἰδέα πρὸ ὀλίγων μηνῶν εἶχεν ὑποστῆ εὐδοκίμως ἐξετάσεις τυχοῦσα ἀνωτέρου ἀπολυτηρίου, παραιτηθεῖσα δὲ τῆς ἰδέας τοῦ νὰ σπουδᾶσθαι τὴν ἱατρικὴν, εἰς ἣν κατ' ἀρχὰς ἐ-

κλινε, ἤρχισε νὰ ἐγκύπτῃ μετὰ περιεργείας εἰς τὰς ὅλως νέας μελέτας τῆς ψυχολογικῆς φυσιο-λογίας.

Ὅτε ἀνηγγέλθη τὸ ὄνομα τοῦ κ. Γεωργίου Ἐλπίστου, ἐνόμισεν ὅτι εἰσήρχετο φίλος τις ἀ-γνωστος, ἐμπειπιστευμένος τις σύντροφος τοῦ πνευματὸς τῆς. Ἀνεσκίρτησεν ὡσεὶ διασεισθεῖσα ὑπὸ ἠλεκτρικῆς συγκινήσεως. Αὐτὸς δὲ ἦκιστα κοινωνικός, δειλός, στενοχωρούμενος εἰς τὰς συναθροίσεις τῶν ἀγνώστων, μὴ ἀγαπῶν τὸν χορόν, οὐδὲ τὸ παίγιδιον, οὐδὲ τὰς συνομιλίας, ἔμεινεν εἰς τὴν αὐτὴν γωνίαν τῆς αἰθούσης, πλησίον τινῶν φίλων, ἀδιάφορος πρὸς τοὺς στροβίλους καὶ τοὺς ἀντιχόρους, καὶ προσέχων μᾶλλον πρὸς δύο ἢ τρία ἀριστουργήματα τῆς νεωτέρας μουσικῆς, μετὰ πολλοῦ αἰσθήματος ἐκτελεσθέντα ἢ ἐσπέρα δλόκληρος παρήλθε χωρὶς νὰ πλησιάσῃ πρὸς αὐτήν, ἂν καὶ τὴν εἶχε διακρίνει καὶ ἐξ ὅλης τῆς λαμπρᾶς δημηγυρεως μόνον αὐτὴν ἔβλεπεν. Πλέον ἢ ἀπαξ τὰ βλέμματά των συνητηθήσαν. Τέλος, περὶ τὴν δευτέραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥραν ὅτε ἡ δημηγυρις ἐλάμβανε χαρακτῆρα οἰκογενειακώτερον, ἐτόλμησε νὰ μεταβῆ πλησίον τῆς, χωρὶς ὅμως νὰ τῇ ἀποτεινῇ τὸν λόγον. Αὕτη πρώτη ἐλάλησεν ὅπως ἐκφράσῃ μίαν αὐτῆς ἀμφιβολίαν ἐπὶ τοῦ συμπεράσματος τοῦ βιβλίου του.

Κολακευόμενος, ἀλλὰ καὶ ἐκπληττόμενος πε-ρισσότερον διότι, ὡς ἐμάνθανεν, αἱ μεταφυσικαὶ σελίδες τοῦ βιβλίου του ἔσχον καὶ μίαν ἀνα-γνωστρίαν, καὶ μάλιστα ἀναγνωστρίαν τοιαύτης ἡλικίας, ὁ συγγραφεὺς ἀπήνησεν λίαν ἀδεξίως ὅτι αἱ μελέται του ἦσαν κάπως ὑπὲρ τὸ θεον σοβαραὶ διὰ μίαν γυναῖκα. Αὕτη ἀπήνησεν ὅτι αἱ γυναῖκες, αἱ νεάνιδες, δὲν ἀσχολοῦνται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν θεραπείαν τῆς φιλαρσεκείας καὶ ὅτι αὐτὴ ἐγνωρίζε τινὰς αἰτινας ἐσιέπτοντο, ἐμελέτων, εἰργάζοντο, ἐσπουδάζον. Ἐλάλησε μετὰ τινος ζήσεως ὑπερασπιζομένη τὰς γυναῖκας κατὰ τῆς ἐπιστημονικῆς περιφρονήσεως μερικῶν ἀνδρῶν καὶ ὑποστηρίζουσα τὴν διανοητικὴν αὐτῶν ἐπίδοσιν, δὲν ἐκοπίασε δὲ πολὺ ὅπως ὑπερισχύσῃ περὶ τὸ θέμα τοῦτο, ἀφοῦ ὁ συνομιλῶν μετ' αὐτῆς ἄλλως τε οὐδαμῶς ἦτο ἐναντίος.

Τὸ νέον αὐτὸ βιβλίον, οὗ ἡ ἐπιτυχία ὑπῆρ-ξεν ἄμεσος καὶ πολυκροτος, παρὰ τὴν σοβαρό-τητα τοῦ ἀντικειμένου, περιέβαλλε τὸ ὄνομα τοῦ Γεωργίου Ἐλπίστου δι' ἀληθοῦς αἰγλης ἐπιση-μότητος καὶ εἰς τὰς συναναστροφάς ὁ περιφανὴς συγγραφεὺς ἐγένετο δεκτὸς μετὰ ζωηρᾶς συμ-παθείας. Μόλις εἶχον ἀνταλλάξει ὀλίγας λέξεις οἱ δύο νέοι, ὅτε συνέρρευσαν περὶ τὸν Γεώργιον οἱ φίλοι τῆς οἰκίας, ὑποχρεώθη δὲ ν' ἀπαντήσῃ εἰς διαφόρους ἐρωτήσεις, αἰτινες διέκοψαν τὴν κατὰ μόναν συνδιάλεξιν των. Εἰς τῶν ἐξοχω-τάτων συγχρόνων κριτικῶν εἶχεν ἀκριβῶς γρά-

ψει μακρὸν ἄρθρον περὶ τοῦ νέου συγγράμματος καὶ ἡ ὑπόθεσις τοῦ βιβλίου ἐγένετο αὐτοστιγμῆ τὸ ἀντικείμενον τῆς γενικῆς συνδιαλέξεως. Ἡ Ἰκλῆα ἔμεινε κατὰ μέρος. Ἡσθάνετο — καὶ αἱ γυναῖκες δὲν ἀπατώνται — ὅτι ὁ ἥρωὸς τὴν εἶχεν ἤδη παρατηρήσει, ὅτι ἡ διάνοιά του ἦτο ἤδη συνδεδεμένη μετὰ τῆς ἰδικῆς τῆς δι' ἀδιοράτου νήματος καὶ ὅτι ἐνῶ ἀπῆντα εἰς τὰς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον χυδαίας ἐρωτήσεις, ἄς τῷ ἀπηύθυνον, τὸ πνεῦμά του ἀρίπτατο ἤδη μακρὰν

του. Ἡ νεάνις ἐφλέγετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ν' ἀκούσῃ μίαν λέξιν, ἓνα ὑπαινιγμὸν οἰονδήποτε περὶ τοῦ ἐναερίου φαινομένου, ὅπερ τοιαύτην εἶχεν ἐμποιήσει εἰς αὐτὴν ἐντύπωσιν, δὲν ἐννοεῖ δὲ τὴν ἐπὶ τούτου σιγὴν καὶ ἐχεμύθειάν του. Μὴ ἰδὼν αὐτὸς τὴν ἀνθελίαν καθ' ἣν στιγμὴν ἀναπαρίστατο ἡ νεάνις, μὴ ἐκπλαγεῖς πῶς ἐκ φαινομένου ὅπερ πολλάκις εἶχεν ἤδη παρατηρήσει καὶ ὑπὸ καλλιτέρας μάλιστα παραστάσεις σπουδάσει ἀπὸ τοῦ σκαφιδίου ἀεροστάτου

ΒΙΚΤΩΡ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ
Διάδοχος τοῦ Ἰταλικοῦ θρόνου.

τῆς συνδιαλέξεως ἐκείνης. Ὁ πρῶτος αὐτὸς ἐνδόμυχος θρίαμβος ἤρκει αὐτῇ. Δὲν ἐπεθύμει ἄλλους. Ἄλλως τε ἐν τῇ μορφῇ αὐτοῦ εἶχεν ἀναγνωρίσει τὴν μυστηριώδη σκιαγραφίαν τῆς ἐναερίου ὀπτασίας καθὼς καὶ τὸν νεκρὸν ἐπιβάτην τοῦ ἀτμοπλοίου τῆς Χριστιανίας.

Κατὰ τὴν πρώτην των ταύτην συνέντευξιν ὁ νέος δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐκφράσῃ τὸν ἐνθουσιασμὸν του διὰ τὰς θαυμαστάς τοποθεσίας τῆς Νορβηγίας καὶ νὰ διηγηθῇ αὐτῇ τὰ τοῦ ταξιδίου

καὶ μὴ παρατηρήσας τι ἰδιαίτερον, οὐδὲν εἶχε νὰ εἴπῃ. Ἡ στιγμὴ τῆς ἐπιβιβάσεως ὡσαύτως δὲν ἐπῆλθεν εἰς τὴν μνήμην του, καίτοι δὲ ἡ ξανθὴ νεάνις δὲν τοῦ ἐφαίνετο ὅπως διόλου ἄγνωστος, ἐν τούτοις δὲν ἐνεθυμῆτο ποῦ ἄλλοτε τὴν εἶχεν ἰδεῖ. Ἐγὼ ὅμως τὴν ἀνεγνώρισα ἀμέσως. Ἐλάλησε περὶ τῶν λιμνῶν, περὶ τῶν ποταμῶν, περὶ τῶν φιάδων, περὶ τῶν ὄρεων ἔμαθε πρὸ αὐτῆς ὅτι ἡ μήτηρ τῆς εἶχεν ἀποθνῆκει νεωτάτῃ ἐκ κερδιακοῦ νοσήματος, ὅτι ὁ

πατήρ της προύτιμα τὸν ἐν Παρισίοις βίον ἀπὸ πάντα ἄλλον οἰονδήποτε καὶ ὅτι ἀναμφιβόλως εἰς τὸ ἐξῆς πολὺ σπανίως ἐμελλε νὰ μεταβαίῃ εἰς τὴν πατρίδα της.

Ἐκ τῆς ἀξιοσημειώτου ταυτότητος τῶν κλίσεων καὶ τῶν ιδεῶν, ἐκ τῆς ζωηρᾶς ἀμοιβαίας συμπαθείας καὶ ὑπολήψεως, ἐπῆλθεν ἀμέσως ἡ μεταξύ των σχέσις. Ἀνατεθραμμένη οὖσα κατὰ τὸ ἀγγλικὸν τῆς ἀγωγῆς σύστημα, ἔχαιρεν ἀνεξαρτησίαν πνεύματος καὶ ἐλευθερίαν ἐνεργείας, οἶαν αἱ γυναῖκες ἐν Γαλλίᾳ γινώσκουσι μόνον μετὰ τὸν γάμον, δὲν ἀνεχαιτίζετο δὲ ὑπ' οὐδεμίας τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν, αἵτινες παρ' ἡμῖν φαίνονται προωρισμένα νὰ προστατεύσωσι τὴν ἀθωότητα καὶ τὴν ἀρετὴν. Δύο φίλοι καὶ συνηλικιωτίδες αὐτῆς εἶχον μάλιστα μεταβῆ ἤδη εἰς Παρισίους μόναι ὅπως ἀποπερτώσωσι τὰς σπουδὰς αὐτῶν καὶ ἔζων ἡμῶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς Βαβυλωνίας αὐτῆς, ἐν πάσῃ ἄλλως τε ἀσφαλείᾳ, χωρὶς ποτε νὰ ὑποπεύσωσι τοὺς κινδύνους ὧν βροίθει δῆθεν ἡ πόλις τῶν Παρισίων. Ἡ νεάνις ἐδέχθη τὰς ἐπισκέψεις τοῦ Γεωργίου Ἐλπίστου ὅπως ἠδύνατο νὰ δεχθῆ αὐτὰς ὁ πατήρ της, μετ' ὀλίγας δὲ ἐβδομάδας ἡ ὁμοιότης τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν κλίσεων συνήθουν αὐτοὺς εἰς τὰς αὐτὰς σπουδὰς, εἰς τὰς αὐτὰς ἐρεῦνας, εἰς τὰς αὐτὰς σκέψεις. Σχεδὸν καθ' ἑκάστην μεταμεσημβρίαν παρασυρόμενος ὑπὸ κρυφίας ἔλξεως διηθύνετο ἀπὸ τῆς Λατινικῆς συνοικίας πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ Σηκουάνα, ἐξηκολούθει ἐκεῖθεν βίωνων μέχρι τοῦ Τροκαδέρου καὶ διήρχετο πολλὰς ὥρας μετὰ τῆς Ἰκλέας εἴτε ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ εἴτε ἐπὶ τοῦ ἀνδῆρου τοῦ κήπου, εἴτε συμπεριπατῶν μετ' αὐτῆς εἰς τὸ δάσος.

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις ἡ γεννηθεῖσα ἐκ τῆς οὐρανίας ὀπτασίας εἶχε μείνει ἐν τῇ ψυχῇ τῆς Ἰκλέας. Ἐθεώρει τὸν νεαρὸν σοφὸν ἂν οὐχὶ ὡς θεὸν ἢ ἥρωα, τούλαχιστον ὡς ἄνδρα ὑπέρτερον τῶν συγχρόνων του. Ἡ ἀνάγκωσις τῶν συγγραμμάτων του ἀκράτους τὴν πεποίθησιν ταύτην καὶ τὴν ἐπιηύξησεν ἔτι μᾶλλον ἡσθάνθη ἀληθῆς σέβας. Καὶ ἀφοῦ ἐγνώρισεν αὐτὸν προσωπικῶς ὁ μέγας ἀνὴρ δὲν ἐταπεινώθη κατελθὼν ἐκ τοῦ στιλοβοκτου του. Τὸν εὔρε τόσον ἐξοχον, τόσον ὑπέροχον εἰς τὰς σπουδὰς του, εἰς τὰς ἐργασίας του, εἰς τὰς ἐρεῦνας του, ἐνταυτῷ δὲ τόσον ἀπλοῦν καὶ εἰλικρινῆ, τόσον ἀγαθὸν καὶ ἐπεικῆ πρὸς πάντας καὶ δρακτομένη πάσης προφάσεως ὅπως ἀκούσει νὰ γίνηται λόγος περὶ αὐτοῦ, ἐδέησε ἐνίοτε ν' ἀκούσῃ ἐπιβρίσεις ἀντιζήλων τόσον ἀδίκους πρὸς αὐτόν, ὥστε ἤρχισε νὰ τὸν ἀγαπᾷ μετ' αἰσθημάτων σχεδὸν μητρικῶν. Τὸ αἰσθημα αὐτὸ τῆς προστατευτικῆς στοργῆς εὐρίσκεται ἄρα γε ἐνωρίς, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν νεανίδων; Ἴσως τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι οὕτω πως

τὸν ἠγάπησε κατ' ἀρχάς. Εἶπα, νομίζω, ἀνωτέρω ὅτι κατὰ βάθος ὁ χαρακτῆρ τοῦ φιλοσόφου αὐτοῦ ἦτο κάπως μελαγχολικός, ὑποκείμενος εἰς τὴν μελαγχολίαν ἐκείνην τῆς ψυχῆς, περὶ ἧς ὁμιλεῖ ὁ Πασκάλ, καὶ ἧτις εἶνε οἰονεὶ ἡ νοσταλγία τοῦ οὐρανοῦ. Ἀνεζήτει πράγματι διαρκῶς τὴν λύσιν τοῦ αἰωνίου προβλήματος, τὸ εἶπε ἢ μὴ εἶπε, τοῦ Ἀρλέτου. Ἐνίοτε ἐφαίνετο κατηφής, περίλυπος ἕως θανάτου. Ἀλλὰ κατὰ παράδοξον ἀντίθεσιν, ἀφοῦ οἱ ζοφεροὶ αὐτοὶ διαλογισμοὶ ἤθελον ἀναλωθῆ οὕτως εἰπεῖν ἐν τῇ ἐρεύνη, ἢ ὁ καταπεπονημένος ἐγκέφαλος δὲν εἶχε δύναμιν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ πλέον, ἐπήρχετο εἰς αὐτὸν εἶδος τι ἀναπαύσεως, γαλήνης ἢ κυκλοφορία τοῦ ἐρυθροῦ του αἵματος ἐνεψύχου τὴν ὀργανικὴν ζώνην του ὁ φιλόσοφος ἐξησανίζετο ἀντικαθιστάμενος ὑπὸ παιδίῳ σχεδὸν ἀφελοῦς, εὐκόλως φαιδρυνόμενου, διασκεδάζοντος μὲ ὄλα καὶ μὲ τὸ τίποτε, ἔχοντος σχεδὸν ὀρέξεις γυναικείας, ἀγκυπῶντος τὰ ἄνητα, τὰ ἀρώματα, τὴν μουσικὴν, τὴν ὄνειροπόλησιν καὶ δεικνύοντος ἐνίοτε καταπληκτικὴν ἀδιαφορίαν.

Γ.

Εἶναι ἢ μὴ εἶναι.

Ἀκριβῶς ἡ φάσις αὕτη τοῦ πνευματικοῦ βίου του ὑπῆρξεν ἡ συνενώσασα στενῶς τὰ δύο ὄντα. Ἀπολαύουσα τῆς ζωῆς εὐδαιμόνως, εἰς τὸ ἄθος τοῦ ἔαρος της, βλαστώνουσα ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ζωῆς, ψαλτήριον ἀντηχοῦν πάσας τὰς ἁρμονίας τῆς φύσεως ἡ ὠραία κόρη τοῦ Βορρᾶ ὄνειροπόλοι ἀκόμη ἐνίοτε τὰς Ἐλφας καὶ τὰς Μοίρας τῆς πατρίδος της, τοὺς ἀγγέλους καὶ τὰ μυστήρια τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, τὰ βουκαλλήσαντα τὴν παιδικὴν ἡλικίαν της ἄλλ' ἢ εὐσέθειά της, ἡ εὐπιστία τῶν πρώτων ἡμερῶν δὲν εἶχον ἐπισκοπίση τὸ λογικὸν της ἐσκέπτετο ἐλευθέρως ἀνεζήτει μετ' εἰλικρινείας τὴν ἀλήθειαν καὶ λυπούμενη ἴσως διότι δὲν ἐπίστευε πλέον εἰς τὴν παράδοσιν τῶν ἱεροκηρυκῶν ἡσθάνετο ἐν τούτοις ἐαυτὴν ἐμψυχομένην ὑπὸ τῆς ἐπιτακτικῆς ἐπιθυμίας τοῦ διηνεκῶς ζῆν. Ὁ θάνατος ἐφαίνετο αὐτῇ σκληρὰ ἀδικία. Εἶδέ ποτε ἐπανεβλεπε νοερῶς τὴν μητέρα της ἐκτάδην ἐπὶ τῆς ἐπιθανκτικῆς κλίνης, ὠραίαν ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας τῶν τριάκοντα ἐτῶν, κομίζομένην κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς πλήρους τῶν ρόδων ἀνθήσεως εἰς κοιμητήριον χλοερὸν καὶ ἀρωματισμένον, πλήρες ἡμάτων πτηνῶν, αἰφνιδίως διαγραφομένην ἐκ τῆς βίβλου τῶν ζώντων ἐνῶ ἡ φύσις πάσα ἐξηκολούθει ν' ἄδῃ, νὰ θάλλῃ, νὰ λάμπῃ. Οὐδέποτε ἐπανεβλεπε τὸ ὄχρον πρόσωπον τῆς μητρὸς της χωρὶς νὰ αἰσθανθῆ αἰφνιδίον φρικίας διατρέχουσαν τὸ σῶμα της ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Ὅχι, ἡ μήτηρ της δὲν ἦτο νεκρά!

[Μετάφρασις X.]

Ἐπειτα συνέχισα

ΑΙ ΑΠΟΚΡΕΩ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΠΑΛΛΗΚΑΡΟΝ ΚΑΙ Ο ΑΓΑΣ
Ἐν Ὀλύμπῳ τῆς Χίου.

Αἱ ἀπόκρεω ἐν Ὀλύμπῳ ἄρχοντα εὐθὺς μετὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Θεοφανείων. καθ' ἣν οἱ νέοι τοῦ χωρίου τούτου συνέρχονται ἐν σώματι καὶ ἐκλέγουσι τὸ πρῶτοπαλλήκαρον αὐτῶν, τούτεστι τὸν ἀρχηγόν των ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ὁποίου ἄπαντες ὀφείλουσι νὰ ὑπόκεινται. Οὐδεὶς δὲ τῶν τῆν κουμπανίαν ἀποτελούντων δικαιούται νὰ ἔχῃ γνώμην ἢ νὰ ζητήσῃ νὰ πράξῃ τι ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐκτός ἂν τὸ πρωτοπαλλήκαρον ἐπιδοκιμάσῃ τὴν πρότασιν καὶ τότε θεωρεῖται ὑπὸ πάντων ἡ πρότασις αὕτη ὡς διαταγὴ τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ ἀπόφασις. Ὅθεν ἀπὸ τῶν Θεοφανείων καὶ ἐντεῦθεν συναθροίζουσι κατὰ πᾶσαν ἑορτήν, (καὶ ἑορταὶ ἐν τοῖς χωρίοις εἶνε πάμπολλαι), τὰς παρθένους τοῦ χωρίου ἐν τῇ πλατεῖᾳ αὐτοῦ ἐνθα συνήθως χορεύουσι τοὺς ἐπιχωρίους χορούς, τὸν Συρτὸν καὶ τὸν Σμικτὸν, ἐν καὶ Δετὸν ὀνομάζουσι. Κατὰ δὲ τὴν πρώτην ἡμέραν καθ' ἣν θέλει τεθῆ εἰς ἐνεργείαν ὁ πρῶτος χορὸς, δίδουσι τὰ πρωτεῖα διὰ κλήρου εἰς μίαν τῶν νεανίδων, ἧτις καθ' ὅλον μὲν τὸν χορὸν τῆς ἡμέρας ἐκείνης πρωτοστατεῖ ἄπασῶν τῶν ἄλλων, κατὰ δὲ τὸν δεύτερον τίθεται ἡ ἐσχάτη αὐτῶν ἡ δὲ καταλαμβάνουσα κατὰ τὸν δεύτερον χορὸν τὰ πρωτεῖα, ἐπίσης μετατίθεται μετέπειτα εἰς τὴν ὑστάτην τάξιν καὶ οὕτω πῶς κρατεῖ ἐφ' ὅλων τῶν χορευουσῶν ἡ αὕτη τάξις ἀνευ οὐδεμίας ἐξαίρεσεως.

Τὸ ἔθος τοῦτο, προλαμβάνει δυσαρέστους συνεπείας, καὶ οὕτω δὲν γεννῶνται ἀντιζηλίαι, δυσαρρέσεις καὶ πάθη οὔτε μεταξύ τῶν νεανίδων καὶ νέων οὔτε μεταξύ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων τῶν χορευτῶν.

Πᾶσα δὲ χορεύτρια ὀφείλει κατὰ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν εἶνε ἡ σειρά αὐτῆς διὰ νὰ καταλάβῃ τὰ πρωτεῖα τοῦ χοροῦ, νὰ προσφέρῃ εἰς τὸ πρωτοπαλλήκαρον δι' ὄλα τὰ παλληκάρια, ἄρτον ἐν σχήματι κολλιτικίου, πεποικιλισμένον διὰ διαφόρων τύπων ἐκ τῆς αὐτῆς ζύμης ἔχουσι δὲ οἱ τύποι τὸ σχῆμα τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης, ἀστέρων, ἀνθέων, ζῶων κλπ. Τὸ κολλίκιον πρέπει νὰ ἔχῃ βάρος τούλαχιστον ἐννέα ὀκάδων πλὴν δὲ τούτου προσφέρει, καὶ φιάλην ἢ λαγῆριον οἴνου καὶ διάφορα ἄλλα, τὰ ὅποια τρώγουσι καὶ πίνουσι ἡ κουμπανία, ἡ ἀποτελοῦσα τὸ σῶμα τῶν συνδιασκεδαστῶν. Αἱ νέαι ἀμιλλῶνται τίς τούτων νὰ κατασκευάσῃ τὸ κολλίκιον αὐτῆς ἐκ καλλιτέρας ποιότητος ἀλεύρου, καὶ εὐμορφότερα νὰ τεχνουργήσῃ τὰ ἐπὶ τούτου ποικίλα ματα.

Ὡς ὄργανα δὲ ἔχουσι κατὰ μὲν τὰς ἀπόκρεως τὸν ἄσκον (τσαμπούνα), τὸν πλαγιάλιον, (παγιαύλι) καὶ τὸ τύμπανον, (τουμπί). Κατὰ δὲ τοὺς γάμους, τὸ βιολίον, τὴν κιθάραν (λαγούτο), τὸ γλαρέτο καὶ ἐνίοτε καὶ τὸ σαντζούρι.

Τοὺς χορούς ἐξακολουθοῦσι μέχρι τῆς Κυριακῆς τῆς Κρεωφάγου, τὴν δὲ Δευτέραν, καθ' ἣν ἄρχεται ἡ ἐβδομάς τῆς Τυροφάγου, παριστάνουσι τὸν Ἀγῶν (ὑποδιοικητήν), πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ ὅτι ἐν τῷ

χωρίῳ αὐτῶν κατῴκει πρὸ τοῦ 1822 ἀγῶς τις ὅστις ἦτο ἐπόπτης τῶν κυβερνητικῶν δικαιωμάτων ἐπὶ τῆς μαστίχης, ἣν ἕκαστος τῶν κατοίκων ὤφειλε νὰ παραδίδῃ ὡς φόρον πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Σὺν τούτῳ εἶχε καὶ δικαίωμα παρεμβάσεως εἰς τὰς σχέσεις τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ συνάμα εἰδίκαζε καὶ μικρὰς τινας ὑποθέσεις ὅσας ὁ Μουσελίμης, τούτεστι ὁ Γενικὸς τῆς νήσου Διοικητής, τοῦ ἐπέτρεπε.

Ἐχει δὲ οὕτως ὁ τρόπος τῆς ἀναφερομένης παραστάσεως: Διορίζουσι οἱ νέοι ἕνα ἐξ αὐτῶν, ἀνήκοντα εἰς προεξέχοντα οἶκον, οὗτος δὲ καταλαμβάνει τὴν θέσιν τοῦ Ἀγῶ. Ἐνδύουσι δ' αὐτὸν οὕτως, διὰ νὰ ὁμοιάζῃ ἂν ὄχι καθ' ὀλοκληρίαν, ἀλλὰ τουλάχιστον σχετικῶς πρὸς τὸν τότε τύπον τῶν τε ἐνδυμάτων, τῆς παραστάσεως, καὶ τῆς θέσεως ἐκείνου. Ἐπίσης ἐκλέγουσι καὶ δύο ἄλλους, ὧν ὁ μὲν εἶνε ὁ Βεζίρης τοῦ Ἀγῶ, (1) ὁ δὲ γραμματεὺς αὐτοῦ, ἐπίσης καὶ ἄλλους δύο οἱ ὅποιοι ἐκτελοῦσι χρεῖα ἀστυνομικῶν κλητῆρων (ζαπτιέδων).

Πρὸς τὸν Ἀγῶν τούτον μεταβαίνουσιν ἐν σώματι οἱ νέοι εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ἡμῶ μετὰ τοῦ Βεζίρου, τοῦ γραμματέως καὶ τῶν κλητῆρων, ἀπάντων φορούντων ποικίλας στολάς. Παραλαμβάνουσι δ' αὐτὸν καὶ ἐπανέρχονται εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ χωρίου, ἣν Λειβάδι ὀνομάζουσι, προπορευομένων τῶν κλητῆρων, τῶν ὀργάνων, τραπέζης πλήρους ἐγχωρίων γλυκισμάτων, ὀπωρῶν, τρωγαλίου, ῥακίου, οἴνου, κλπ. καὶ ἐν πομπῇ καὶ παρατάξει εὐθάνουσιν εἰς τὴν πλατεῖαν ἐνθα ἔχουσι ἀνάκλιτρον ἐφ' οὗ οὗτος καθῆται μετὰ τοῦ Βεζίρου καὶ τοῦ Γραμματέως αὐτοῦ. Ἀφοῦ δ' ἐξετάσῃ τὰς ἀφορώσας εἰς τὴν κοινότητα τοῦ χωρίου ὑποθέσεις, ἐξετάζει καὶ τὰς ἰδιωτικὰς τῶν κατοίκων, προσκαλὼν καὶ τοὺς ἀποδεδειγμένους διαπράξαντας ἀδικίας νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιόν του. Μόνος ὁ Βεζίρης αὐτοῦ δικαιούται νὰ φέρῃ γνώμην ἐπὶ πάσης δικαιομένης ὑποθέσεως, ὁ δὲ γραμματεὺς σημεῖοι μόνον τὰς καταδικαστικὰς ἀποφάσεις καὶ τὸ ἐπιβλήθῃ ἐνὶ ἐκάστῳ πρόστιμον, τοῦ ὁποίου ὁ μὲν κατώτερος ὅρος εἶνε μέχρι ἐνὸς γροσίου, ὁ δὲ ἀνώτερος ἐνὸς τετάρτου τοῦ ἀργυροῦ Μετζιτιέ.

Αἱ κατηγορίαι εἰσὶ ποικίλαι: α) αἱ τῶν κλεπτόντων ἐκ τῶν ξένων δένδρων ξύλα, β) αἱ τῶν κλεπτόντων ἐκ τῶν ξένων χωραφίων χορτόν, κλπ. κλπ. ἀλλὰ αἱ κατέχουσαι τὰ πρωτεῖα εἰσὶν αἱ τῆς σχέσεως τῶν ἀνδρῶν πρὸς τὰς γυναῖκας. Ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει ἡ κατηγορούσα γυνὴ προσέρχεται ἐνώπιον τοῦ Ἀγῶ καὶ διατυπώνει τὴν καταγγελίαν προσκαλεῖ δ' ὁ Ἀγῶς ἕνα ἕκαστον τῶν καταγγελλθέντων καὶ μετ' ἀνάκρισιν ἀπολύει ἢ καταδικάζει αὐτὸν εἰς πρόστιμον.

Τὴν τραπέζαν, ἧτις προηγείται τῆς πομπῆς στολίξει ἡ οἰκογένεια τοῦ ἐκλεχθέντος Ἀγῶ, εὐγνωμονοῦσα εἰς τὰ παλληκάρια διὰ τὴν ἀπονειμηθεῖσαν αὐτῇ τιμὴν δὲν πρέπει ὅμως νὰ ὑπερβαίῃ ἢ ἀξία

(1) Ἐν τῷ χωρίῳ Λιθίον, ἀντὶ Βεζίρου, τὸν ὀνομάζουσι Μῶρον.

τῶν στολισμάτων τὰ τρία μετζίτια. Ἄλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν νέων καταβάλλουσιν ἀνά ἡμισί μετζίτιον ἕκαστος εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ πρωτοπαλληκάρου διὰ τὰς δαπάνας, ἃς οὗτος ἤθελε κρίνει ἀναγκαίαις πρὸς πανηγυρισμὸν τῶν ἀπόκρῳν. Τὰ χρήματα δὲ ταῦτα καθὼς καὶ τὰ ἐκ προστίμων εἰσπραχθέντα, ἐξοδεύει τὸ πρωτοπαλληκάρου πρὸς ἀγορὰν φαγητῶν, ὅπως συνευωχῆται ἡ κομπανία μετὰ τῶν καταδικασθέντων εἰς πρόστιμον ἀνώτερον τῶν τριῶν γροσίων κατὰ τὴν ἐβδομάδα τῆς Τυροφάγου καὶ κατὰ τὴν Καθαρὰν Δευτέραν, ὅτε λήγουσιν αἱ ἑορταί.

Ἐν Χίῳ

K. N. ΚΑΝΕΛΑΚΗΣ.

ΟΡΧΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΙΧΟΥΡΓΙΚΟΙ ΛΙΓΝΕΣ

Ἐν Σίφῳ.

Αἱ ἑορταί τῶν ἀπόκρῳν ἔχουσιν ἀληθῶς ἰδιαίχουσαν χροιάν, ἰδιαίχουσα τύπον ἐν ἑκάστῳ διαμερίσματι τῆς Ἑλλάδος, ἀναλόγως τοῦ χαρακτήρος τῶν κατοίκων, ἀναλόγως τῶν διαφόρων παραδόσεων, διὸ δικαίως πᾶν προὔκαλέσασθε περισυλλογὴν παντὸς εἰς ταύτας ἀναφερομένου ἀπανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος. Πανταχοῦ βεβαίως μεγάλη φαιδρότης ἐπιχεῖται κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας, πανταχοῦ ὁ ἄνθρωπος ἀφίεται ὅλος εἰς τὴν τέρψιν, εἰς τὴν εὐθυμίαν ἰδίως ὅμως τύπον ἰδιαίτητον φέρουσιν αἱ ἡμέραι αὗται ἐν ταῖς πλείσταις τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου καὶ μάλιστα ἐν Σίφῳ.

Ἐκεῖ τὰ πάντα περιστρέφονται περὶ τοὺς ἐγγωρίους χοροὺς. Ὅταν εἰς τινὰ τῶν κωμῶν δὲν ἔχει συμβῆ θάνατος ἢ ἄλλο δυστύχημα, ἐφ' ᾧ ὡσεὶ συμπνεθῶντες πάντες οἱ κάτοικοι τῆς κώμης, δὲν ἐπιτρέπουσιν οὐδὲ φῶς νὰ φανῆ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῶν, πολὺ δ' ὀλιγώτερον νὰ εὐθυμῆσωσιν, ὅταν λοιπὸν δὲν ὑπάρχῃ τι τοιοῦτον κώλυμα, χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις ἐπικρατεῖ ἀνά τὴν κώμην πᾶσαν, ἥς δηλωτικὰ μακρόθεν τὰ φῶτα τὰ ἀναλάμποντα ἐξ ἑκάστης οἰκίας, οἱ ἦχοι τῶν ἐγγωρίων ὄργάνων, τοῦ βιολίου καὶ τοῦ λαοῦτου, αἱ ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἀνακινούμεναι ἐν μέσῳ τῶν περικυκλούμενων σκιαῖ τῶν ὀρχουμένων.

Ἐν ταῖς πλείσταις τῶν οἰκιῶν τῆς κώμης, τῶν λευκοτάτων ὑπὸ τῆς συγῆς δι' ἀσθέστου ἐπιχρίσεως, σχηματίζεται κύκλος μικρὸς ἐκ τῶν τῆς συνοικίας γυναικῶν τὸ πρῶτον. ἀξαναμόνος εἶτα διὰ τῆς προσθήκης εἴτε καλῆς μὲν ἢ εἴτε μετημφισμένων, οἵτινες γενικῶς καλοῦνται κατὰ παράδοξον τρόπον καμῆλας (ἀσχετῶς πρὸς τὴν ἐνταῦθα καμῆλαν) ἀπὸ τοὺς ἐγγωρίους καὶ καμῆλωσιᾶ ἢ ἐνδυμασία αὐτῶν. Καὶ ἐντὸς μικροῦ πληροῦται ἡ αἴθουσα, ἥτις πρώτη κείται εὐθὺς μετὰ τὴν μικρὰν αὐλήν, τὴν ἀπαραίτητον εἰς πᾶσαν οἰκίαν, ἥτις αὐτὴ περιλείεται διὰ χαμηλοῦ ἔρκους, πεζούλας, ἔσωθεν τοῦ ὁποῦ εἶνε κατεσκευασμένον, τόσον ἐν ταῖς οἰκίαις ὅσον καὶ περὶ τὰς αὐλὰς τῶν ναῶν, κτιστὸν καθίσμα περιθέον τὴν αὐλήν πᾶσαν.

Καὶ ἄρχεται ὁ συρτός, ὁ νησιωτικὸς χαρισέστατος συρτός, ὁ λίαν ἰδιόρρυθμος, μεθ' ὃν ὀρχοῦνται καὶ ἄλλα ὀρχήσεων εἶδη, μάλιστα δὲ τὸν καρσιλαμᾶν, ἐν ᾧ ἐπιδεικνύονται πᾶσα ἢ τῶν ὀρχουμένων ἐπιτηδειότης, τὸν καὶ ἀπαντῶν καλοῦμενον.

Καὶ μέχρι τούτου μὲν οὐδὲν τὸ ἴδιον. Μετὰ τῆς ἀρχῆς ὅμως τοῦ νησιωτικοῦ συρτοῦ, ἄρχεται συμβαλ-

νόν τι, ὅπερ δὲν γνωρίζω ἂν γίνηται καὶ ἀλλαχοῦ. Ἄδουσι ὑποκρούοντες τοῦ λαοῦτου κατ' ἀρχὰς μὲν ἐγγωρίον τι ἄσμα, μέχρις οὗ ῥυθμισθῆ πῶς ἡ ὀρχήσις ἄδουσι π. χ. τὸν Ἄγγελῆ (1), ἄσμα οὗ ἢ ὀνομασία προήλθεν ἀπὸ τῆς ἐπωδοῦ:

Καλ' Ἄγγελῆ ποῦ ἦσουνε,
ποῦ δαίμονα καθούσουνε;

καὶ ὅπερ ἄρχεται διὰ τοῦ διστίχου: Ὅλοι θεωροῦν τὴ θάλασσα ἂν ἔρχονται καράβια κ' ἐγὼ θεωρῶ τῆς ἐγκαιρίας ἂν ἔρχονται μουλάρια. καὶ ἀπὸ τοῦ σοβαροῦ μεταβαῖνον πολλάκις εἰς τὸ ἰλαρόν, τὸ χαρίεν, διὸ καὶ ἐπιπροστίθενται εἶτα ὡς ἐπωδοὶ εἰς ἕκαστον διστίχον τὰ:

Ἄγγελῆτος κ' ἢ Πασοῦνα
Φάανε τὴν καλασοῦνα. (2)

ἢ
Ἐλα τὸ Σάββατο βραδὺ
νὰ φᾶς καὶ σὺ κρομμυδαρῆ. (3)

Ἄφ' οὗ δὲ τοιοῦτοτρόπως ἀνάψῃ ὁ χορὸς, ἐρχόμεθα εἰς τὸ κυριώτατον μέρος αὐτοῦ τῆς ῥίμας, αἵτινες εἶνε διστίχα ἐκ τοῦ προχείρου μετὰ μεγάλης ἐπιτηδειότητος συντιθέμενα καὶ ἄδόμενα κατ' ἐπαλήθην ὑπὸ τοῦ χοροῦ τῶν ὀρχουμένων πάντων. Τὰ διστίχα ταῦτα ἀποτείνονται πρὸς ἕνα ἢ ἄλλον ἐκ τῶν ὀρχουμένων, ὅστις ὑποχρεοῦται οὕτω ν' ἀπαντήσῃ ὁμοίως ἐμμέτρως εἰς τὴν πρόκλησιν ἢ αὐτὸς ἢ, ἂν δὲν δύναται, δι' ἄλλου ἢ ἄλλης καταλλήλου.

Εἰς τοὺς χοροὺς τούτους προσέρχονται καὶ μετημφισμένοι, φέροντες τὸ πλεῖστον ἀντὶ προσωπεῖων λεπτότατα διαφανῆ ὑφάσματα εἰς τὸ πρόσωπον. Πάντες τότε οἱ ὀρχούμενοι προσπαθοῦσι ν' ἀναγνωρίσωσι τοὺς μετημφισμένους καὶ κατὰ τὴν ὑπόνοιαν, ἣν ἕκαστος σχηματίζει, ἀποτείνει καὶ τὸ ἀνάλογον διστίχον, μεστὸν σκώμματος πολλάκις ἐντεῦθεν δὲ χαρισέστατοι συνάπτονται διάλογοι μετὰ τοῦ ὀμίλου τῶν μετημφισμένων, ἠναγκασμένων ν' ἀπαντήσωσιν εἰς τὰ πρὸς αὐτοὺς λεγόμενα καὶ τῶν χορευτῶν, οἵτινες ἀπατῶμενοι πολλάκις ὡς πρὸς τὴν διάγνωσιν τῶν προσώπων, γίνονται παραίτιοι χαρισέστατων, φαιδρωτῶν σκηναῶν.

Τ' ἀπαγγελλόμενα διστίχα, ὅταν βραῖνῃ ἡρεμος ὁ χορὸς, ἄνευ ἀνταπαντήσεων, δύναται ν' ἀποτελέσῃσι πλήρες ἄσμα, περιστρεφόμενον περὶ ὠρισμένην τινὰ ὑπέθεσιν, παρέρχονται ὅμως καὶ χάνονται εὐθὺς ὡς ἡ φαιδρότης τῶν τῆς Ἀπόκρῳ ἡμερῶν παρέλθῃ, ὡς πᾶσα ἐκείνη ἢ εὐθυμία παρέρχεται, ὡς εἰς οὐδὲν λογίζονται πάντα τὰ κατ' αὐτὰς γινόμενα, μόνον δὲ χάριν ἀπλῆς τέρψεως τελεσθέντα καὶ αὐτὴν δὲ τὴν ἀγάπην ἐὰν τύχῃ νὰ συνδέσῃ δύο πρόσωπα τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἀστατον θεωροῦσι λέγοντες:

Ἄγάπη τῆς Ἀποκρῳς
Στάχτη τῆς πανωστριάς.»

Σημειωτέον ὅτι ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ ὑπάρχουσι γέροντες ἰδίως καὶ γραῖαι τινες, ἀγράμματοι ἄλλως,

(1) Ἄγγελῆς ἀπὸ τοῦ Ἄγγελῆτος κατ' ἀποκοπὴν ὅπερ ὑποκοριστικὸν τοῦ κυρίου ὀνόματος Ἄγγελος.

(2) Ἡ ἀλλαχοῦ σπανιότης.

(3) Εἶδος τι πῆγτας κατασκευαζομένης τὰς ἀπόκρῳς τὸ Σάββατον δὲ βραδὺ, διότι τότε ἤναπτον οἱ κλιβανοὶ πρὸς παρασκευὴν τοῦ ἄστου τῆς ἐβδομάδος.

μετὰ μεγάλης εὐχερείας στιχουργοῦντες, ἐπιτηδειότατα καὶ λεπτότατα, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ δημοτικώτατα σκώποντες, οὓς δὲν διστάζει πᾶς ὀμίλος νὰ ἔχῃ μεθ' ἑαυτοῦ ἵνα δύνηται προσφῶς εἶτε ν' ἀποτείνῃται διὰ στίχων, εἶτε ν' ἀπαντᾷ εἰς τὰ λεγόμενα.

Εἰς τοὺς χοροὺς τούτους λαμβάνουσι μέρος πάντες αἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τῆς κώμης, ἢ καὶ ἐξ ἄλλων κωμῶν ἐρχόμενοι. Ἀλλὰ τὸ πρῶτον ἤδη εἰσάγονται αἱ μικρότεροι κέραι, αἵτινες δὲν εἶχον εἰσέλθῃ ἄλλοτε εἰς τοιαύτας διασκεδάσεις ἐνεκα τῆς ἡλικίας, σηκῶνονται νηαίς, ὡς λέγεται ἐκεῖ, ἦτοι οἰοῦνται ἐπισήμως ἀναγνωρίζονται μεταβαίνουσαι εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν παρατηρεῖται δὲ τίς θὰ εἶνε ὁ σηκῶσας τινὰ νηάν, ὅστις καὶ ἐπὶ τὸ ἐπιδεικτικώτερον ἀντὶ νὰ προσκολλησῇ ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ βιολιτοῦ ἀργυρὸν κέρμα (ὅτε ὑπῆρχον τ' ἀργυρᾶ) λουμπάρναι πολλά τοιαῦτα εἰς δῆλωσιν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ αὐτοῦ ὑπὲρ ἐκείνης, ἣν τὸ πρῶτον ὀδηγεῖ εἰς τὸν χορὸν, ὅσοι ῥίπτει αὐτὰ πρὸς τ' ἄνω, ἄτινα διασκορπιζόμενα γίνονται πρόξενα σκανδάλου εἰς τὸν βιολιστὴν καὶ τοὺς παρεϊσέρποντας πρὸς συλλογὴν παιδας. Τὸ λουμπάρναι ὅμως τοῦτο, γίνεται καὶ ὁσάνκις ἄλλος τις θέλει νὰ τιμῆσῃ περισσώτερον τὴν μετ' αὐτοῦ χορευούσαν. Εἶνε ὅμως τοῦτο καὶ εἶδος ἐπιδειξέως χρηματικῆς διὰ τὸν πράττοντα, πλὴν τοῦ τιμητικοῦ, ὅπερ ἐνέχει διὰ τὴν μεθ' ἧς χορεύει.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα ἐνθυμούμενος ἐκ τῶν ἐν τῇ πατριδί μου συμβαινόντων τὰς Ἀπόκρῳς, πέμπω ὑμῖν, ἵνα, ἐὰν φανῶσι χρήσιμα, μεταχειρισθῆτε ὅπου καὶ ὅπως θελήσητε.

Ἐ Πιερίας

ΙΑΚ. Χ. ΔΡΑΓΑΤΗΣ.

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΛΕΜΑ ΤΩΝ ΑΠΟΚΡΕΩΝ

Ἐν Φθιώτιδι.

Κατὰ τινὰ τῶν Τυροφάγων ἢ τὴν τοῦ ἔτους 1858 ἢ τὴν τοῦ 1859 τὴν ἑσπέραν εἰσιτώμεν τῶν συγγενῶν τινὰς καὶ φίλων ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡμῶν ἐν Λαμία καὶ ἔχομενον μὲ τὰ τραγοῦδια, ὁπότε κατὰ τινὰ λῆξιν τοῦ τραγοῦδι τοῦ χοροῦ παρακλειομένην ἀλλήλους: «Θυμῆθητε, παιδιά, πῆτε κανένα τραγοῦδι νὰ χορεύσωμεν!» ἢ ἡ γραῖα μήτηρ ὑπολαβοῦσα «Πολὺν καιρὸ, εἶπε, πολλὰ χρόνια ἔχω ν' ἀκούσω τὸ τραγοῦδι τῆς Καθαρῆ - Δευτέρας.» — «Τὸ ἔβρεις, μάννα; πῆς το νὰ χορέψωμε!» — καὶ ἤρξατο ἡ μάννα ἄδουσα ἐμμελῶς πᾶν καὶ ἐγγρόνως τὸ παρακατιὸν δημῶδες ἄσμα κατὰ στροφὰς καὶ ἐπωδοῦς, ἃς καὶ ἡμεῖς ἐπανελαμβάνομεν ἐξ ὑπαμοιθῆς ἐν εὐδιαθεσίᾳ χορευόντες. Μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ ἄσματος καὶ τοῦ χοροῦ εὐχαριστηθέντες ἐκ τῶν στίχων καὶ τοῦ μέλους τοῦ ἄσματος ἠρωτῶμεν τὴν μήτέρα περὶ αὐτοῦ καὶ ἐμάθομεν ὅτι «τὸ τραγοῦδι τοῦτο τὸ τραγοῦδοῦσαν μιὰ φορὰ οἱ Βλάχοι (πειμένες) τῆς Ἰπάτης καὶ ἔς τὰ βουνησίαι τὰ χωριά αὐτῆς ἔς τὸν καιρὸ τῆς μὰ τόρα τὰ τραγοῦδια αὐτὰ τὰ καλὰ καὶ τὰ νόστιμα τ' ἀφήσαν πλιτὰ καὶ χάνονται.»

Ἰδοὺ τὸ ἄσμα τοῦτο, ὅπερ ἄδόμενον ὑπὸ χοροῦ γυναικῶν κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς Κυριακῆς τῆς Τυροφάγου, ἦτο ἴσως καὶ τὸ τελευταῖον ἄσμα τῶν Ἀπόκρῳν:

Τ' αἰκούτε (1) τί παρᾶγγειλε ν' ἡ Καθαρῆ-Δευτέρα!
—τ' αἰκούτε μαρ' οὐλαῖς, (2)
γιὰ λάχανα γιὰ γρούβαις!
Πεθαν' οὐ Κρέας(3) πέθανει, ψυχολαχάει κι' οὐ Τύρος(4)
—τ' αἰκούτε μαρ' οὐλαῖς,
γιὰ λάχανα γιὰ γρούβαις! —
Σηκῶναι οὐ Πράσος τὴ νουρά κι' οὐ Κρέμυδος τὰ γέ-
[νεῖα (5)]
—τ' αἰκούτε μαρ' οὐλαῖς
γιὰ λάχανα γιὰ γρούβαις! —
Μπαλώστε τὰ σακκούλια σας, τροχίστε τῆς λεπίδες.
—τ' αἰκούτε μαρ' οὐλαῖς
γιὰ λάχανα γιὰ γρούβαις! —
Κῆ ἔς τὸν τρανὸ τὸν πλάτανο, (6) νὰ μάσουμι στε-
κούλια
—τ' αἰκούτε μαρ' οὐλαῖς
γιὰ λάχανα γιὰ γρούβαις! —

Ἐν Κωνσταντινουπόλει

XXX

Αἱ ΕΥΧΑΙΑΙ ΤΩΝ ΑΠΟΚΡΕΩΝ

Ἐν Κατοχῇ τῆς Αἰτωλίας.

Ὡς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος οὕτω καὶ ἐν Κατοχῇ κυρίως ἐορτάζοντα πομπωδέστερον καὶ μετὰ μεγαλειτέρας καὶ πανδήμου χαρᾶς αἱ μεγάλα αἱ καλοῦμεναι ἀπόκρῳ. Καὶ ἡ μὲν προτελευταία ἐβδομάς, ὡς εἰθίσται, ἐπιτρέπει τὴν κατάλυσιν τῶν φαγωσίμων ἀδιακρίτως, κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν, τὴν καὶ τυροφάγον, καταλύονται μόνον τὰ ἐκ γαλακτοειδῶν οὐσιῶν κατασκευαζόμενα φαγητά, ὡς τυρός, γάλα, βούτυρος, φᾶ κλπ. ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων. Κατὰ τὰς δύο λοιπὸν Κυριακὰς τῶν δύο τούτων τελευταίων ἐβδομαδῶν πᾶσα μὲν οἰκοδέσποινα περισπᾷ τὴν προσοχὴν τῆς εἰς τὴν κατασκευὴν φαγητῶν ἀφθῶν καὶ πλουσιῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἀποστέλλει εἰς τὰς ἀπόρους γειτονικὰς οἰκίας καὶ ἀλλαχόσε.

Μετὰ ταῦτα δὲ ὀφίας γενομένης συναθροίζονται, μετὰ προσηγομένην συνενόησιν, εἰς τινὰ τῶν οἰκιῶν τῶν δύο τρεῖς τέσσαρες οἰκογένειαι, συγγενεῖς ἢ, ἂν δὲν συνδέωνται διὰ συγγενείας, γειτονικαὶ οἰκογένειαι, ὅπως συνευθυμῆσωσι, προσκαλοῦντες ἐκ τῶν προτέρων καὶ τοὺς παρεπιδημοῦντας ἢ ἐργατικῶς ἔξένους, τυγχάνοντας γνωστοῦς εἰς τινὰ τῶν συνευθυμοῦσιν οἰκογενειῶν. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐκάστη οἰκογένεια κομίζει μεθ' ἑαυτῆς καὶ τὰ ἰδιαίτερα τοῦ εἴκου φαγητά, τὰ ὅποια ὅλα ὁμοῦ συμπαρατίθενται εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν, ὡς ἐν ἐράνῳ.

(1) Κατὰ ἐπιχωρίως φθωγολογικὸν νόμον ἐν ἀπάσῃ σχεδὸν τῇ Στερεῇ Ἑλλάδι οἱ ἄστοι φθόγγοι Ε καὶ Ο γάλαρροῦνται εἰς τοὺς φθόγγους ΕΙ καὶ ΟΥ τηρουμένης ὁμοῦ τῆς στεγνότητος τοῦ Α καὶ Ν. Ἄκουω ἀντὶ ἀκούω.

(2) Μαρ' οὐλαῖς = μαρὲ σεῖς οὐλαῖς.

(3) Προσωποποίησις τοῦ κρέατος καὶ τοῦ τυροῦ εὐφυῆς, ὡς καὶ κατωτέρω τοῦ πράσου καὶ τοῦ κρομμύδιου.

(4) Κατάργησις τῆς βασιλείας τοῦ κρέατος, τοῦ τυροῦ καὶ τῶν ἐν γενεῖ ἀρτυσίων.

(5) Ἀνάστασις τῆς ἰσχύος τοῦ πράσου, τοῦ κρομμύδιου καὶ πάντων τῶν λαχανικῶν, ὡς νηστευσίμων.

(6) Τοποθεσία, εἰς ἣν μετέβαινον εὐρίκουσαι τὰ ἐν λόγῳ πλατύφυλλα καὶ τρυφερά στεκούλια ἄλλως καὶ πουράντζας ἰταλιστὶ λεγόμενα... ἐς τὸν τρανὸν τὸν πλάτανον διευθυνθῶμεν ἀπὸ πρῶταις, ἕνεοσι.

Καθ' ὅσον δὲ προβαίνει βαθμηδὸν ἡ κατανάλωσις τοῦ ἀφρώδους οἴνου τῆς Οἰνιάδος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ εὐθυμία ζωηροτέρα καθίσταται καὶ τὰ ὠτὰ σου γίνονται ἑναυλα τῆς ὠραίας καὶ γλυκυτάτης μελωδίας τῶν ἡμετέρων δημοῶδων ᾠμάτων.

Μετὰ χρονικόν τι διάστημα ἀναπαύσεως, καθ' ὃ λαμβάνουσι χώραν περιπετειώδεις διηγήσεις, δίδεται ὁμοθυμαδὸν παρὰ τῶν ἄλλων ἡ σειρά ἐνάρξεως οἴου δῆποτε ἄσματος εἰς τὸν συνευθυμουῦντα μετ' αὐτῶν ξένον. Οὗτος δὲ ἀντὶ παντὸς ἄλλου ἐναρκτηρίου, προτιμᾷ ἐν τῶν περιφήμων ἐκείνων δημοῶδων τραγουδιῶν τῆς ξενιτειᾶς, τὸ ὁποῖον, ἀπαγγελλόμενον διὰ τοῦ φυσικοῦ ἐλληνικοῦ καὶ τοῦ προσιδιάζοντος κλαυθμηροῦ τόνου τῆς φωνῆς καὶ μάλιστα ὑπὸ προσώπου ἔχοντος τὸ χάρισμα τῆς καλλιφωνίας, εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ κινήσῃ τὴν ψυχὴν τῶν ἀκροατῶν εἰς δάκρυα, καὶ μάλιστα εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ ᾠσματος, καθὼς ὑποτίθεται, ὅτι ξένος προτείνει εἰς τὰς γυναῖκας νὰ πλύνωσι τὰ ῥούχια του καὶ πανταχόθεν ἀκούει τὴν ἀπόρριψιν τῆς προτάσεώς του καὶ ἀποπομπὴν του :

σὺς ξένη μου ἔς τὸ καλὸ καὶ ἔς τὴν καλὴ σου ὥρα...

Τέλος δὲ ἄλλων ᾠμάτων ἐπαναφέρεται ἡ φαιδρότης τῆς ὁμηγύρεως.

"Ὅλος δ' ὁ τόπος ἀντηγεῖ ἐκ τῶν ᾠμάτων τῶν ἄλλων οἰκογενειακῶς συνευθυμουμένων ὁμίλων καὶ ἐκ τῶν πυροβολισμῶν. Ἐὰν καλεῖσθε λ. γ. Σωτήρης,

θὰ ἀκούσης αἴφνης μίαν γειτονικὴν φωνὴν κράζουσαν μεγαλοφώνως: ὦ ρὲ Σωτήρη η, καλῶς νὰ σ' εὐρω! μὰ μὲ καὶ ἕνα πυροβολισμὸν σύμφωνα τῆ φωνῆ. Σὺ δὲ κατόπιν θὰ ἀνταποδώσης τὸν πυροβολισμὸν ἐκ τοῦ παραθύρου σου φωνῶν παρομοίως τὸ ὄνομα τοῦ γείτονος καὶ τὴν ἀνωτέρω φράσιν.

Πρὸ τοῦ τέλους δὲ τῆς εὐθυμίας συνειθίζουσι τὸ ἐξῆς ἀστεῖον πρὸς τέρψιν τῆς συντροφιάς:

Πληροῦσι λεκάνην τινὰ γάλακτος, ἐν τῇ ᾗ ὅποιον ἕκαστος καθ' ἡλικίαν πρεσβύτερος ρίπτει ὅ,τι ἂν βούληται νόμισμα, ἀργυροῦν ἢ χαλκοῦν, πάντως ὅμως ὁ πρεσβύτερος τὸ πολυτιμότερον. Εἶτα δὲ προσκαλοῦσι τοὺς παῖδας κατὰ διαδοχὴν νὰ βαπτίσωσι τὸ πρόσωπον ἐν αὐτῇ, ἔχοντες τὰς χεῖρας ὀπισθεν, καὶ διὰ τῶν ὀδόντων ν' ἀνασύρωσι τὰ νομίσματα.

Τέλος τὴν πρῶταν, εὐθύς, ἀμα ἀφύπνησωσι τὰ παιδία, αἱ μητέρες νίπτουσι αὐτὰ δι' οἴνου καὶ προσφέρουσι κοκκιὰ κεκαθαρμένα τὸν φλοιόν, ὅπως φάγωσι, θεωροῦσαι τὴν πρόληψιν ταύτην ὡς μέσον τῶν κακῶν ἀλεξιτήριον. Οἱ δὲ ἄλλοι κάτοικοι καταγίνονται περὶ τὰ κοῦλοῦμα καὶ μετὰ ταῦτα μασκαρεύονται μὴ ἐξαίρουμένων μηδ' αὐτῶν τῶν προεχόντων, καὶ δημοσίᾳ μάλιστα. Πολλάκις περιφέρονται εἰς τὰ περίχωρα ὅμιλοι μετημφισμένοι εἰς κοινὴν θεᾶν καὶ τέρψιν.

Χρ. Γ. ΒΛΑΧΟΣ.

MANNA KAI KOPH

- Μάννα μου, 'πές, νὰ σὲ χαρῶ,
Γιατὶ πονῶ καὶ ὀσπαρτῶ
Σὰν τὸ πιασμένο ψάρι,
Σὰν βλέπω ἕνα παλληκᾶρι,
- Κόρη μου, ποῖος νὰ σοῦ τὸ 'πιῆ,
Ποῦ τῶχει ὁ κόσμος ἐντροπή,
Κι' ὁ ξεμολόγος κρῖμα;
Κάλλι' ἄς σὲ 'δῶ ἔς τὸ μαῦρο μνήμα.
- Μάννα μου, 'πές, γιατί ὀργῶ,
Σὰν μὲ φωνάζει Μαριγῶ,
Καὶ τ' εἶναι ποῦ μὲ λυώνει,
Στὴν πόρτα μας σὰν μ' ἀνταμόνει;

- Κόρη μου, μὴν ξαναρωτᾶς,
Κάλλιο κρυφὸ νὰ τὸ κρατᾶς,
Καὶ σὰν γενῆς μεγάλη,
"Ἐνα πουλι θὰ σοῦ τὸ ψάλλη.
- "Αχ, μάννα, λέγε μου γιατί
Τὰ δυὸ μου χέρια σὰν κρατῆ
Καὶ μὲ γλυκοφιλᾶ,
Μιὰ φλόγα μὲ λιγοθυμαί;
- "Αχ, κόρη μου, καλὰ 'ρωτᾶς:
Καιρὸς μαντίλια νὰ κεντᾶς,
Νὰ βάλῃς τὸ ἵστεφάνι,
Καὶ τὸτ' ὁ πόνος σου θὰ γιάνη.

ΑΓΓΙΗΣ ΕΘΝΑΙΟΤΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ναπολέων καὶ Γκαίτε. "Ὅτε ὁ μέγας δορυκτῆτωρ εὐρίσκειτο εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης του ἡ συμπεριφορά του ἡ ἀνεκὰθεν μὴ διακρινομένη ἐπὶ ὑπερβολικῆ ἀβροφασύνῃ, εἶχε καταστῆ ἔτι σκαιότερα. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἔτυχε νὰ γνωρισθῆ μετὰ τοῦ Γκαίτε, τοῦ θαρραλεροῦ ποιητοῦ, ἡ δὲ συνάντησις τῶν δύο αὐτῶν μεγάλων ἀνδρῶν ὑπῆρξε περιεργατάτη. Ἴδου πῶς ἀφιγείται αὐτὴν ἐν λεπτομερεῖα εἰς τῶν αὐτοπτῶν, ἐν τοῖς ἀπομνημονευμασί του :

Τὸ γεγονός συνέβη κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1808.

Τὸ 103 σύνταγμα τοῦ πεζικοῦ τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ ἀπῆρχετο ἐπὶ τῆς Ἐρφοῦρτης ἡ πόλις ἦτο πλήρης ξένων προσδραμόντων πανταχόθεν ἀθρόων ὅπως ἴδωσιν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν μέγαν κατακτητὴν. Ὁ Ναπολέων εἶχε παρ' αὐτῶ τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον, τὸν βασιλεῦ τῆς Σαξονίας, τὸν βασιλεῦ τῆς Βυρτεμβέργης, τὸν μέγαν δούκα Κωνσταντῖνον, τὸν πρίγκηπα Γουλιέλμον τῆς Πρωσίας κλπ. Πρὸ μικροῦ παραστάς εἰς μεγάλην ἐπιθεώρησιν ἐπέστρεφεν εἰς τὸ ἀνάκτορον. Μεταξὺ τῶν ἀπαστραπτουσῶν στολῶν τῶν ἀξιωματικῶν, διακρίνετο ἀνὴρ τις φέρων πολιτικὴν ἐνδυμασίαν, ὑπερπεντηκοντούτης τὴν ἡλικίαν κατὰ τὸ φαινόμενον. Ὁ ξένος ἀνῆλθε τὴν κλιμακα παραπλευρῶς τοῦ στρατάρχου Λάν, ὅστις τὸν παρουσίασε πρὸς τὸν κλειδοῦχον λέγων :

— Κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος ὁ κ. Γκαίτε.

Μετὰ πέντε λεπτὰ ὁ μέγας ποιητὴς τῆς Γερμανίας εὐρίσκειτο ἐνώπιον τοῦ Ναπολέοντος. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπρογεμμάτιζε, καθήμενος πρὸ μεγάλης κυκλοτεροῦς τραπέζης καταφόρτου ἐκ βιβλίων καὶ ἐγγράφων. Οἱ ὑπουργοὶ καὶ τὰ μέλη τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου ἦσαν παρόντες. Ὁ Γκαίτε προσέκλινεν εὐσεβᾶστως.

— Ὀνομάζεσθε Γκαίτε; ἠρώτησεν ἀποτόμως ὁ Αὐτοκράτωρ.

Ὁ ποιητὴς προσέκλινεν ἐκ νέου.

— Πόσων ἐτῶν εἶσθε;

— Ἐξήκοντα ἐτῶν, Μεγαλειότητε.

— Ποῖας τραγωδίας ἐγράψατε;

— Τὴν Ἰφιγένειαν, τὸν Ἔγμονε, τὸν Τορκουάτορ Τάσσον.

— Εἶδατε χθὲς τὸ θέατρον μου; τί φρονεῖτε περὶ τῶν ἠθοποιῶν του;

— Ἀπαρτίζουσι σύνολον ἀξιοθαύμαστον, ἀρμονικώτατον.

— Χαίρω πολὺ μαθάνων ὅτι οἱ ἠθοποιοὶ μου εἶνε προσφιλεῖς ἐν Γερμανίᾳ. Ὁ Μωάμεθ παρεστάθη κάλλιστα; ἀλλὰ τὸ ἔργον αὐτὸ δὲν εἶνε φυσικόν; εἶνε κατ' ὀλοκληρίαν ἐσφαλμένον.

— Τὸν μετέφρασα, Μεγαλειότητε.

— Ἀλήθεια; Αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ κριτικὴ σας διαφέρει ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μου. Ἀνέγνωσα τὸν Βέρτερον σας. Εἶσθε διευθυντὴς τοῦ θεάτρου τῆς Βαϊμάρης;

— Μάλιστα, Μεγαλειότητε.

— Ἐπιθυμῶ νὰ ἴδω ὑποκρινόμενους καὶ τοὺς γερμανοὺς ἠθοποιούς. Μεθαύριον θὰ ὑπάγω νὰ ἐπισκεθῶ τὸ παιδίον τῆς μάχης τῆς Ἰένης μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας. Ἐκείθεν θὰ μεταβῶ εἰς Βαϊμάρην; εἰπέτε εἰς τὸν μέγαν δούκα ὅτι θέλω νὰ ἴδω τὸ θέατρον του. Θὰ ἔλθουν ἐπίσης ὁ Τάλμας καὶ ὁ Δισονοῦ-Δρυάκ!

Ὁ στρατάρχης πλησιάζει.

— Πῶς πηγαίνουν τὰ πράγματα εἰς τὴν Πολωνίαν; Δὲν ἔλαβα καμμίαν εἰδήσιν ἀπὸ τὸν Σούλτ. Κάμε μου μίαν σύνοψιν περὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας αὐτῆς, περὶ τῶν χρηματικῶν τῆς πόρων, περὶ τῶν προϊόντων τῆς καὶ τῶν μέσων τῆς συντηρήσεως καὶ διατροφῆς σώματος στρατοῦ ἐξ 80,000 ἀνδρῶν.— Κύριε Γκαίτε...

— Μεγαλειότητε!

— Τί φρονεῖτε περὶ τοῦ Τάλμα;

— Ὅτι εἶνε ἐξοχος καλλιτέχνης, ἡ ἐνσάρκωσις αὐτῆ τῆς τραγωδίας.

— Ἐπιθυμεῖτε νὰ τὸν γνωρίσετε;

— Θὰ ἤμην πολὺ εὐτυχῆς καὶ...

— Περιμένετε... Ὁ Τάλμας συνειθίζει νὰ ἔρχεται νὰ μὲ βλέπῃ καθ' ἑκάστην μετὰ τὸ πρόγευμα.— Ταλλεϋράνδος!

— Μεγαλειότητε!

— Πλησίασε. Ἐλαβα παρὰ τοῦ Φουσὲ μίαν ἔκθεσιν ἠτις δὲν σοῦ εἶνε ποσὸς εὐνοική.

Ὁ αὐτοκράτωρ ἐγερεῖται ἐκ τῆς τραπέζης ἐπορεύθη πρὸς ἐν παράθυρον ὅπου συνωμίλησεν ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν καὶ μετὰ πολλῆς ζέσεως μετὰ τοῦ Ταλλεϋράνδου.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὁ κλειδοῦχος προβάς ἀνήγγειλεν :

— Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης, ὁ βασιλεὺς τῆς Βυρτεμβέργης!

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐστράφη ψυχρῶς πρὸς τὸν κλειδοῦχον.

— Ἐχω ἐργασίαν, ἐργασίαν πολὺ κατεπιγύουσαν, εἶπε. Θὰ λάβω τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἴδω τὴν αὐτοῦ Μεγαλειότητος ἀπόψε εἰς τὸ θέατρον.

Καὶ ὁ Ναπολέων ἐπανέλαβε τὴν μετὰ τοῦ Ταλλεϋράνδου συνδιάλεξιν του.

Ὁ κλειδοῦχος ἐνεφανίσθη ἐκ νέου καὶ ἀνήγγειλεν :

— Ὁ ἠθοποιὸς Τάλμας.

— "Ας εἰσέλθῃ, εἶπεν ὁ Αὐτοκράτωρ. Λάν, θὰ ἐπιθεωρήσω αὐρίον τὸ 44 καὶ τὸ 103 τῆς γραμμῆς. Τοποθετήσατε εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τὸν στρατιώτην Ζερὲν τοῦ βου λόγου τοῦ 103. Ἦτο εἰς τὸ Μαρῆγκον, εἰς τὴν 32αν ταξιαρχίαν θέλω νὰ τοῦ ὁμιλήσω θὰ λάβῃ τὸ παράσημον. Τὰ στρατεύματα νὰ εὐρίσκωνται ἐν μεγάλῃ στολῇ ἢ ἐπιθεώρησις θὰ γείνη τὴν πέμπτην ὥραν. — Τάλμα, ποῖον εἶνε τὸ πρόγραμμα τῆς παραστάσεως ἀπόψε;

— Ὁ Κίννας ἢ ἡ Ἀνδρομάχη ἢ ὁ Βρετανικὸς.

Ἡ Μεγαλειότης σας δὲν ἔχει παρὰ νὰ διατάξῃ...

— Ὁχι, ἐπιθυμῶ νὰ ἴδω τὸν ἤατατον τοῦ Καίσαρος. Καλημέρα, κύριοι.

Καὶ ὁ Γκαίτε καὶ ὁ Τάλμας ἀπῆλθον.

Ἐξευγμέναι χελῶναι. Γάλλος τις κάτοικος τοῦ Ἀτιένου μικροῦ λιμένος ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Σιάμ ἐπεχείρησεν ἐσχάτως τὴν ἐξῆς πρωτότυπον θαλασσοπλοίαν: Ἐσυλλογίσθη ὅτι ὅπως εἰς τὴν ξηρὰν μεταχειρίζομεθα ἵππους ἢ ἄλλα φορτηγὰ ζῶα διὰ νὰ σώρωσιν ἀμάξας, θὰ ἦτο δυνατόν ἀνάλογόν τι νὰ γείνη καὶ εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀγρεύσας λοιπὸν δύο εὐμεγέθεις θαλασσίας χελῶνας ἔξευξεν αὐτὰς εἰς ἐλαφρὸν ἀκάτιον καὶ ἐπιβάς αὐθιγῇ ἠνιογῶν τὸ παράδοξον ἄρμα πρὸς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν. Τὸ πείραμα ἐπετύγχανε! αἱ χελῶναι ὡς νὰ ἐννόουν τὸ ὑψηλὸν καθήκον ὅπερ ἐξετέλουν ἔτρεχον ὅσον ἠδύναντο. Ἐφθασαν δὲ τοιουτοτρόπως εἰς τὰ ἀνοικτὰ καὶ ἡ ξηρὰ ἐφαίνετο πολλὴ μεμακρυσμένη. Τότε ὁ Γάλλος ἐσυλλογίσθη ὅτι ἦτο καιρὸς νὰ στρέψῃ πλέον πρὸς τὴν ἀκτὴν, πρὶν νυκτωθῆ ἐντὸς τοῦ ἀκατίου ἀπαράσκευος ὅλος πρὸς τοιαύτην διανυκτέρευσιν. Ἄλλ' αἱ χελῶναι δὲν εἶχον τοιαύτην διάθεσιν ἤθελον νὰ ἐξακολουθήσωσιν τὸν δρόμον των καὶ εἰς τὰς ἀποπείρας τοῦ ἠνιογῶν των ἀντέταξαν πεισματώδη ἐπιμονήν. Ἀπελπισθεὶς ἐπὶ τέλους καὶ ἐκεῖνος ἔκοψε τὰ ἦνια καὶ κωπηλατῶν ἐπανῆλθε τὴν νύκτα μόλις εἰς τὴν ξηρὰν ἀδημονῶν διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν δύο θαλασσιῶν ἵππων του.

Ἀρχαῖοι θεοὶ ὡς λίπασμα. Παρὰ τὸ Βενί Χασὰν ἐν εὐρυτάτῃ φάραγγι τῶν πρὸς τὴν ἀραβικὴν ἔρημον ὄρεον ὑπάρχει μεγίστον κοιμητήριον ἐξημερωμένων αἰλουρῶν. Τὰ ζῶα ταῦτα, αἰγυπτιαστὶ κάτου.ι καλούμενα (ἐξ οὗ καὶ τὸ ἐλληνικὸν κάτος ἢ γάτος) ἐτιμώμεθα ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ὡς ἱερά ζῶα καὶ ὡς σκηνώματα τῆς θεᾶς Βουδάστως, τῆς αἰγυπτιακῆς Ἀρτέμιδος, θνήσκοντα δὲ ἐταριχεύοντο ἐπιμελῶς καὶ ἀπετίθεντο εἰς τὸ κοιμητήριόν των. Ἄλλὰ τὸν προαιώνιον ὕπνον τῶν ἱερῶν μουμιῶν ἐτάραξαν κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν ἱερόσυλοι κερδοσκόποι· ὁ ἀνακαλύψας τὸ κοιμητήριον φελλάχος ἐπώλησεν αὐτὸ ἀντὶ τριῶν λιρῶν στερλινῶν εἰς τὴν ἀγγλικὴν ἐταιρίαν Δέβιγτων καὶ Σα, ἥτις παραλαβούσα τὰς ἐπὶ χιλιετηρίδας τεθαμμένους ἐν τῷ κοιμητηρίῳ μουμίας, ἐφόρτωσεν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον «Φάρων» καὶ μετεκόμισεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Οἱ βαλσαμωμένοι οὗτοι γάτοι ἦσαν 180,000 ἐν ὅλῳ καὶ εἶχον βάρους εἰκοσι τόννων, θὰ χρησιμεύσουν δὲ ὡς λίπασμα ἀγρῶν!

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Νέον ἔργον τοῦ Ἀλφόνσου Δωδὲ ἐκδίδεται προσεχῶς. Φέρει τίτλον *Port Tartarin* καὶ εἶνε συνέχεια τῶν περιπετειῶν τοῦ μεσημβρινοῦ ἥρωος Tartarin εἰς ὃν ἀναφέρονται καὶ δύο προγενέστερα ἔργα τοῦ Δωδέ. Τὸ νέον τοῦτο ἔργον θὰ δημοσιευθῆ τὸ πρῶτον εἰς ἀγγλικὴν μετὰφρασιν ἐν περιοδικῷ τῆς Νέας Ὑόρκης, ὅπερ ἠγόρασε παρὰ τοῦ συγγραφέως τὸ δικαίωμα τῆς προτεραιότητος, κατόπιν δὲ θὰ ἐκδοθῆ ὑπὸ τοῦ «Φιγαρῶ» εἰκονογραφημένον.

Συγκοινωνία. Εἰς παράδοξον συναγωνισμὸν καλοῦνται ὅλα τὰ ἐργαστῆρια τοῦ κόσμου διὰ κατασκευάζοντα σιδηροδρομικὰς ἀτμομηχανάς· πρόκειται ν' ἀποδειχθῆ τίνας αἱ ἀτμάμαξαι τρέχουσι ταχύτερον. Ὁ συναγωνισμὸς θὰ γείνη ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπὶ τῆς μεταξύ Λονδίνου καὶ Ἐδιμβούργου γραμμῆς.

Θεατρικά. Ἐν τῷ θεάτρῳ Ὁδείου τῶν Παρισίων παρεστάθη τὸ δράμα τοῦ Γκαίτε *Ἐγμοντ*, κατὰ πιστὴν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ μετὰφρασιν, μετὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Βέτχοφεν ποιηθείσης μουσικῆς συναυλίας.

Νεκρολογία. — Ἀπέθανεν ἐν Χάγῃ ὁ καθηγητῆς τῆς μετεωρολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Οὐτρέχτης Βούσε Βάλλου, ἐν ἡλικίᾳ 73 ἐτῶν. Ὁ ἀποθάνων ἦτο διάσημος μετεωρολόγος, προσδιόρισας τῷ 1857 τοὺς φυσικοὺς νόμους τῆς διευθύνσεως τῶν ἀνέμων, καὶ τῷ 1873 προτείνας ἐνιαῖον διεθνὲς σύστημα μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων.

— Ὑπερογδοχροντούτης τὴν ἡλικίαν ἀπέθανεν ἐν Ἰένῃ ὁ Γουστάβος Χάρτισσταϊν, ὅστις ἐχρημάτισε καθηγητῆς τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Λιψίας καὶ ἐξέδωκε τὰ ἔργα τοῦ Καντίου καὶ τοῦ Ἐρβαρτ καὶ πολλὰ φιλοσοφικὰ συγγράμματα.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ὁ ἐσχάτως ἀποθάνων Ἰσπανὸς δέξυφονος Γκαγιάρε ἀφῆκε περιουσίαν 4,000,000 φράγκα αἱ τελευταῖαι του δὲ παραστάσεις ἐπληρώθησαν ἀντὶ 7,000 φράγκων καθ' ἐσπέραν.

— Τὸ Βρεττανικὸν μουσεῖον ἰδρύθη ἀκριβῶς πρὸ 131 ἐτῶν.

— Τὸ προσεχὲς ἔαρ θὰ γίνη ἐν Λονδίῳ ἔκθεσις γραμματοσῆμων.

— Κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφικὴν σημειώσιν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Λονδίῳ δημοσιευομένων ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν ἀνέρχεται εἰς 1,600

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Βίκτωρ Ἐμμανουήλ, διάδοχος τοῦ Ἰταλικοῦ θρόνου. — Ὁ κατ' αὐτὰς ἀναμενόμενος ἐναυθα διάδοχος τοῦ Ἰταλικοῦ θρόνου Βίκτωρ Ἐμμανουήλ ἐγεννήθη τῇ 31 9θρίου 1869, ἔρχεται δ' εἰς Ἑλλάδα χάριν περιηγήσεως καὶ θὰ ἐπισκεφθῆ πλὴν ἄλλων καὶ τὰ μέρη ὅπου συνέβησαν ἀξίαι λόγου μάχαι κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ 1821.

Δὲν ἔρχεται ὁ πατέρας... — Ἡ εἰκὼν αὐτῆς παριστᾷ σύζυγον ναύτου ἥτις φέρουσα ἐν τῇ ἀγκάλῃ τὸ τέκνον προσβλέπει θλιβερῶς τὸ πέλαιος μάτην ἀναμένουσα ἐκεῖνον, ὅστις ἴσως πλανᾷται ἐν τῇ ξένη, ἴσως καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον ἐν τῇ ζωῇ... — Δὲν ἔρχεται ὁ πατέρας! λέγει δακρύουσα πρὸς τὸ παιδίον τὸ ὅποιον ἀναζητεῖ τὸν γεννήτορα.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Τὰ συλλυπητήρια τοῦ Ἀγαθοπύλου. Ὁ Ἀγαθόπουλος ἔμαθεν μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἡμερῶν ὅτι φίλος του ἐν Ξηροχωρίῳ διαμένων ἔλασε τὴν μητέρα του καὶ ἔγραψε ἐπιστολὴν συλλυπητήριον ἢ ὅποια ἤρχιζεν οὕτω: Ἡ ἐπιστολή μου ἔρχεται βεβαίως κατ' ὅτι ἐν εἰ ὀρ τῆς....

Τὰ ἰδιαιτέρη γράμματα. — Ὡχ, ἀδελφέ, δὲν ἐπρόσμενα ποτὲ πῶς ἡ γυναῖκά σου θὰ εἶχε τὴν ἀδιακρίσιν ν' ἀνοίξῃ τὸ γράμμα τοῦ σου γράψα. Γιατί δὲν μοῦ τὸ εἶχες πῆ; — Ἡ γυναῖκά μου δὲν ἀνοίγει τὰ γράμματα συνήθως· φατὶς ἐσὺ πού ἔγραψες ἐπάνω εἰς τὸν φάκελλον ἰδὲ αἰ τερὸν.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἐνίοτε κρύπτεται κάλλιστα ἀκριβῶς ὅ,τι μένει ἀποκαλυμμένον εἰς τὰ βλέμματα ὅλου τοῦ κόσμου.

*

Ὅστις ταπεινοῦται χάριν εὐγενοῦς σκοποῦ δὲν ἐκπίπτει τῆς θέσεώς του, οἰοῖσθ' ὅτι καὶ ἂν εἶνε οἱ ἐξευτελισμοὶ εἰς αὐτὸς ὑποβάλλεται.

*

Πᾶς ἄνθρωπος ἔχει στιγμὰς μωρίας καὶ ὁ μὴ ἀγνωρίζων τοῦτο ἔχει ὡ ρ α ς μωρίας.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὁ λεπτὸς σπάγος κόπτεται χωρὶς μαχαίρι· καὶ μόνον με τὰς χεῖρας κατὰ τὸν ἐξῆς ἀπλούστατον τρόπον: Εἰς τὸ μέρος ὅπου θέλετε νὰ κοπῆ, δένετε κόμβον, περισφίγγετε δὲ εἰς τὰς παλάμας τὰ δύο ἄκρα καὶ τινάσσετε βιαίως ἐκ τῶν ἔσω πρὸς τὰ ἔξω. Ὁ σπάγος κόπτεται χωρὶς νὰ αἰσθανθῆτε κανένα πόνον εἰς τὰς χεῖρας.